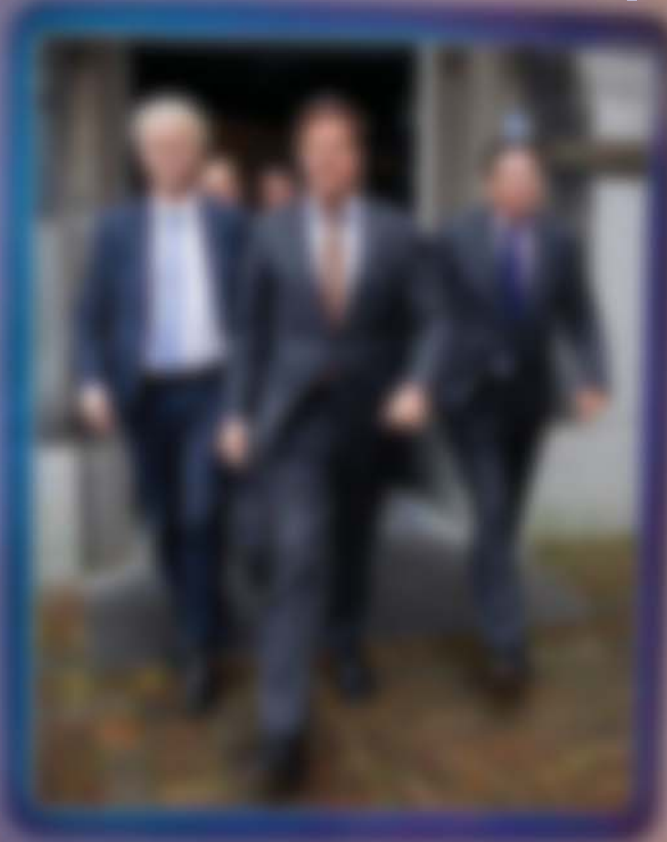


NIEUWSPOORT Nieuws

KWARTAALUITGAVE INTERNATIONAAL PERSCENTRUM

JAARGANG XLIX - AFLEVERING 1 - MAART 2011

KEUJST VAN GEVAL



Nieuwspoot Nieuws is het driemaandelijkse verschijnend magazine van het Internationaal Perscentrum Nieuwspoot

REDACTIESECRETARIAAT:
Lange Poten 10
2511 CL Den Haag
T 070 - 346 94 40
E redactie@nieuwspoot.nl
I www.nieuwspoot.nl

REDACTIE:
Nicole Bodéwes, Josine Boven, Charles Huijskens, Gijs Korevaar, Lars Kuipers, Bart van Leeuwen, Margriet van Lith, Vincent Schepman (*vormgever*), Peter Schouten, Ernst van Splunter, Milja de Zwart (*hoofdredacteur*)

MEDEWERKERS DIT NUMMER:
Jan Berg (Rabo Nederland), Robbert Coops, Reinier van Delden, Eelco Dykstra, Kerstin Schweighöfer, Margo Smit, Anneke Verbraeken

ILLUSTRATIES:
KIK (*omslag*)
Peter van Straaten (3)

FOTO'S:
Robbert Coops (pag. 3)
Evert-Jan Daniels (pag. 16, 17)
Richard van Elferen (pag. 7)
Isabel Ferrer (pag. 15)
Stefan Heijndael (pag. 7, 26)
Rob Hornstra (pag. 18, 19)
Bart Jochems (pag. 12)
Harm de Jong (pag. 5)
Lars Kuipers (pag. 11, 24)
Valerie Kuypers (pag. 20)
Marina Mozes (pag. 3)
NOS (pag. 7)
Peter van Oosterhout (pag. 7)
Joop van Reeken (pag. 4)
Carola Sewing (pag. 14)
Gerard van Til (pag. 10)
Trouw (pag. 9)

VORMGEVING:
Vincent Schepman
T 079 - 352 27 02
E mail@vincentschepman.nl

ADVERTENTIE-EXPLOITATIE:
Steven Veenendaal
Lange Poten 10
2511 CL Den Haag
T 070 - 346 94 40
F 070 - 364 23 80
E veenendaal@nieuwspoot.nl

DRUK:
Boom & van Ketel grafimedia
ISSN 2210-2507

Kopij voor het juninummer dient uiterlijk vrijdag 20 mei bij de hoofdredacteur (redactie@nieuwspoot.nl) te zijn ingeleverd.



1, 16 _____

Gemompel en gemopper over de keuze van de foto die beloond werd met de prestigieuze Zilveren Camera. Benjamin Kikkert maakt zijn eigen kanttekening op de cover, Zilveren Camerawinnaar Evert-Jan Daniels daagt de critici uit het debat met hem te zoeken.

3, 4, 5 _____

Het voorjaar brengt vernieuwing: een nieuwe sponsor voor de kunstcommissie, een nieuwe (?) columnist voor de Volkskrant, een nieuwe internationale praatclub van hoge heren - nee, geen Bilderberg, eerder een World Economic Forum à la Davos - en een nieuw internationaal genootschap rond een borrel met een politieke bijmaak.



6 _____

Wandelganger noteert dat de Telegraaf de grenzen verlegt op het gebied van campagnevoeren.

7, 8, 10 _____

Aangenaam: een nieuw bestuur en een nieuwe voorzitter. Vanaf volgend nummer gaat Lex Oomkes de column Van de Voorzitter verzorgen. Op zijn ambitieuze agenda staan verder een gesprek met Geert Wilders en een totale verbouwing van de sociëteit. Maar is dat laatste eigenlijk wel nieuw?



11 _____

Ondertussen, in Nieuwspoot... proeft Lars Kuipers koekjes en noteert: "De smaak van karton met in de verte een ziltige ondertoon."

12 _____

Margo Smit, directeur van de Vereniging voor Onderzoeksjournalistiek VVOJ, zoekt naar antwoord op de vraag wat Wikileaks de consument van nieuws en de journalistiek brengt.



14 _____

Barman Reinier van Delden in een filosofisch gesprek met een meisje van acht. Onderwerp: patat, soep en koffie.

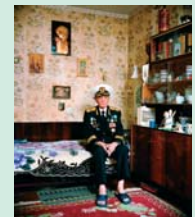


15 _____

Binnenste Buiten, een nieuwe rubriek, waarin voorzitter van de Buitenlandse Persvereniging Kerstin Schweighöfer een rondgang maakt langs buitenlandse correspondenten. In deze eerste aflevering vertelt El Paíscorrespondent Isabel Ferrer wat ze interessant, moeilijk, vervelend en leuk vindt aan haar verblijf in Nederland.

18 _____

Een inbreker in het medialandschap: *slow journalism* vanuit de Kaukasus brengt vernieuwende (foto)journalistiek en valt meteen in de prijzen. "Volkskrant, Trouw, NRC: durf het gewoon!"



20 _____

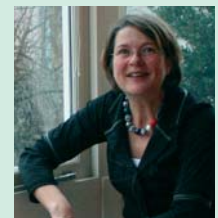
ANP-fotograaf Valerie Kuypers vertelt in



Uit het Oog hoe de Tweede Kamer haar tweede huis werd. En hoe ze balanceert tussen twee impulsen: wachten op het moment of wegrennen met het resultaat tot nu toe.

24 _____

Een groter contrast tussen brinkdorp Annen en internationale stad Den Haag is haast niet denkbaar, zegt het Drentse PvdA-Kamerlid Agnes Wolbert in de serie *Oost - West*. Hoewel: is het Malieveld niet de grootste brink van Europa?



25 _____

Het vorige politieke cryptogram, van de hand van een invaller, bleek niet te kraken. Daarom nu, om er weer in te komen, een kleintje van Hans Schogt.

Vaste rubrieken

6 Wandelganger	21 K&V
11 Ondertussen, in Nieuwspoot...	24 Oost - West
14 Reinier van Delden	25 Politiek cryptogram
20 Uit het Oog	26 Nieuwe Poorters

Peter van Straaten viervoudig winnaar

Niet te cru voor de Inktspotprijs

Voor de vierde keer in zijn loopbaan kreeg Peter van Straaten op 11 januari in een bomvol Nieuwspoort de Inktspotprijs 2010 uitgereikt. Zijn tekening over het misbruik in de rooms-katholieke kerk werd door de jury als beste politieke prent 2010 uitgeroepen.

De jury bestond uit: Stine Jensen (filosoof en schrijver), Vincent Mentzel (fotojournalist) en Frank Welkenhuysen (kunsthistoricus). Over de winnende prent zegt de jury: "De tekening is letterlijk en figuurlijk treffend, pijnlijk komisch en wrang: hij brengt traan en lach tegelijkertijd teweeg. De combinatie van de vredige pose van de jongen met de wrede aanslag op zijn lichaam blijft in je hoofd hangen. De prent heeft geen tekst nodig; hij zou in elke Europese, zelfs mondiale krant kunnen verschijnen, zo krachtig en universeel is de tekening." Blij, maar ook enigszins verbaasd nam Van Straaten de prijs in ontvangst. "Ik dacht dat de tekening te cru zou zijn voor een prijs als dit. Ik vind het ook heel moedig van de jury, want het is toch best controversieel. Zeker voor mijn doen is het een hele harde prent." En ook bij *Vrij Nederland*, waarin de prent werd gepubliceerd, bleek de redactie in

eerste instantie aarzelingen te hebben of de tekening wel in het blad kon. Enkele boze brieven waren het resultaat, maar die vielen in het niet, aldus Van Straaten bij de 'hatemails' die hij kreeg na het winnen van de inktspotprijs. "Ik vind dat niet prettig. Maar je moet, gezien het onderwerp, af en toe hard en wreed zijn."

Ook de junior inktspotprijs ging naar een politieke tekening over het misbruik in de rooms-katholieke kerk. Winnaars in dit geval waren Fokke en Sukke. Tekenaar Jean-Marc van Tol weet niet zeker of er extra negatieve reacties op zijn gekomen. "Die boze brieven lees ik nooit." Het Haagse publiek dat de tentoonstelling Politiek in Prent in december in de Haagse bibliotheek kon bekijken had een hele andere favoriet: de prent van Jos Collignon over Harry Mulisch die, trekkend aan zijn pijp, de hemel bekijkt en concludeert dat hij het boek toch beter vond.



Van Straaten: 'Je moet, gezien het onderwerp, af en toe hard en wreed zijn.'

Voorafgaand aan de prijsuitreiking van de Inktspotprijs vond voor de tweede keer een veiling van politieke spotprenten plaats in de Wandelganger. Goede doel was de Stichting Pers en Prent. Dankzij de wervende veilingtechniek van D66-leider Alexander Pechtold bracht de veiling ruim 5200 euro op. Een mooi bedrag voor tekeningen van onder anderen Len Munnik, Peter van Straaten en Arend van Dam.
Josine Boven

Nieuwspoort bij kaarslicht

Op 8 maart trof een stroomstoring een deel van het Haagse centrum en dus ook de Tweede Kamer, het Lucent Danstheater en Nieuwspoort.

In no time had het personeel de hele sociëteit in kaarslicht gezet, tot en met de toiletten. Nieuwspoort was zodoende een goed toevluchtsoord voor Kamerleden die ofwel een afgebroken debat ofwel een afgebroken dansvoorstelling meemaakten.

Josine Boven



Omloop Nieuwspoort 2011



De Omloop van Nieuwspoort staat gepland voor zaterdag 11 juni 2011. Deze sportieve en recreatieve fietstocht start is ochtends vanuit Nieuwspoort. Er worden twee tochten - van 50 en 100 kilometer - uitgezet. Net als bij vorige edities is prachtig fietsweer verzekerd. De finish en prijsuitreiking vinden vanaf 15.00 uur plaats. De deelnamekosten bedragen 15 euro. Niet alleen poorters en hun partners, maar ook vrienden of familieleden zijn van harte welkom. Aanmelding kan te zijner tijd bij Nieuwspoort (receptie) of via receptie@nieuwspoort.nl

Robbert Coops

Nieuwe sponsor kunst in Nieuwspoort: Rabobank

De Rabobank heeft met het bestuur van Nieuwspoort een sponsorcontract getekend voor de kunstcommissie. Dat geeft de bank de mogelijkheid om met haar relaties tentoonstellingen in Nieuwspoort te bezoeken en om werken uit de eigen Rabo Kunstcollectie te tonen.

Ella van Zanten, hoofd Kunstzaken van de Rabobank: "We nemen Nieuwspoort graag op in een rij van activiteiten rond de Rabo Kunstcollectie. Het begon in 2005 met de succesvolle tentoonstelling H x B x D in het Haags Gemeentemuseum. Direct daarna werden de plannen opgepakt om in het nieuwe bestuurscentrum van Rabobank Nederland in Utrecht een grote tentoonstellingsruimte permanent in te richten voor de eigen kunstcollectie. Dit krijgt zijn beslag medio dit jaar. Inmiddels werken we ook al aan onze eerste internationale tentoonstelling in het gerenommeerde Institut Néerlandais in Parijs."

De leus van de Rabobank – 'Nieuwe ideeën. Dat is de gedachte' weerspiegelt zich in de activiteiten van de bank op kunstgebied. De opvatting is dat nieuwe ideeën alleen opborrelen als er bereidheid is nieuwe wegen te ontdekken, anders naar dingen te kijken, rust en

afstand te nemen en inspiratie op te doen. Kunst speelt daar volgens de Rabobank een belangrijke rol in, omdat kunst per definitie origineel is en de verbeelding aanwakkert. Om die reden investeert de bank in kunst en kunstprojecten.

De Rabo kunstcollectie is inmiddels uitgegroeid tot een toonaangevende collectie van eigentijdse Nederlandse kunst met internationale accenten. Stukken uit de collectie zijn vanaf de tweede helft van dit jaar te zien in de ontvangsthallen van het nieuwe bestuurscentrum van de Rabobank in Utrecht. Die wordt de tentoonstellingsruimte, waar



Hoofd Sponsoring Rabobank Nederland Heleen Crielaard en Lex Oomkes, de kersverse voorzitter van Nieuwspoort, tekenden op 21 februari een eenjarig sponsorcontract voor de kunstcommissie van Nieuwspoort. Op de achtergrond de expositie van de bekroonde foto's die meedongen naar de Zilveren Camera.

iedereen welkom is om elk half jaar een nieuwe expositie te bezoeken, samengesteld uit de eigen collectie.

In Nieuwspoort kunnen de Poorters al vanouds zes tot acht keer per jaar nieuwe tentoonstellingen verwachten, waarbij relaties worden gelegd tussen kunst en journalistiek, communicatie en politiek. **Jan Berg / Rabobank Nederland**

'Buitenstaander' Peter Middendorp columnist bij de Volkskrant

Politiek columnist Peter Middendorp is niet, zoals hij op 1 maart in zijn laatste column in *De Pers* schreef, met ouderschapsverlof voor onbepaalde tijd uit Den Haag vertrokken. Op 5 maart dook hij op als nieuwe columnist voor de *Volkskrant*, wat verbijsterde, blij verraste én ronduit jaloerse reacties op Twitter opleverde.

Uit de laatste categorie een *tweet* van columniste Ebru Umar: "Kan iemand me vertellen wat er bijzonder is aan de column van Peter Middendorp in de VK? Oprechte vraag. Probeer het te begrijpen." Waarop Jan Dijkgraaf, oud-hoofdredacteur van *Powned*, presentator en columnist twitterde: "Het is als met kleding. Sommige dingen bekijken. Andere dingen zijn tijdelijk. Peter is uit categorie twee. Tijdje in de mode." (Blij) verraste reacties van Femke Halsema ("Geeft als enige het Binnenhof wat menselijke tragiek"), wetenschapsjournalist Govert Schilling en oud-Volkskrantjournalist Gert Riphagen ("En nu Kustaw Bessems nog").

Vreemd keken Middendorps volgers wel aan tegen een paar passages in zijn laatste column voor *De Pers*, *Einde kopij*: "Omdat in mijn huis in Groningen over drie weken een kind zal worden geboren, zal ik na dit stukje voor enige weken wegzinken in de betrekkelijke anonimiteit van het ouderschapsverlof." Reactie: "Ja, die Peter Middendorp weet wel hoe hij 'voor zijn kinderen' moet zorgen." Maar met de kennis van nu, om de laatste titel van Middendorps hand te misbruiken, stond er in die column al te lezen dat er een transfer op til was. "Ik weet nog niet wat ik na mijn verlof zal gaan doen, of ik wel op deze plek zal terugkeren; alles is nog onderwerp van

gesprek en onderhandeling."

Hoe dan ook, Peter Middendorp was, ondanks het feit dat hij tot de stamgasten van Nieuwspoort is gaan behoren, altijd een buitenstaander gebleven wiens schrijfruimte niet was ingeperkt door de conventies van de parlementaire journalistiek. En hij is van plan dat vol te houden bij *de Volkskrant*. In de traditie van zijn verre voorganger Jan Joost Lindner houdt hij het liefst afstand. "Eigenlijk praat ik liever niet met politici. Voor je het weet worden zij sociaal, krijg je begrip, en voelt elke volgende regel als verraad." Overigens is Peter Middendorp, als het goed is en de 'paragnoste uit het rookhok van perscentrum Nieuwspoort' ongelijk had, intussen vader van een meisje. **Milja de Zwart**



CEO's richten nieuwe praatclub op Davos aan zee



Hoewel misschien onnodig, stellen wij graag aan u voor, van links naar rechts: Gerben Klein Baltink (TNO), Joel Wyler (Granaria Holdings), Rob de Wijk (The Hague Centre for Strategic Studies) en Jeroen van der Veer (oud-CEO Shell). Geslaagde heren met successen achter hun naam. En met een nieuw idee in hun hoofd: het *World Foresight Forum* (WFF) in Den Haag.

Een internationaal forum (13 - 15 april) dat zich gaat buigen over de vraagstukken van vandaag en de oplossingen voor morgen. Het doel is om een nieuwe mentaliteit – dat heet tegenwoordig *mindset* - te creëren om een beter begrip te krijgen van de complexe en onderling afhankelijke thema's die onze tijd kenmerken.

Zij bundelen daartoe een mix van disciplines: ecologie, demografie, technologie, economie, veiligheid en cultuur. Vervolgens vullen zij deze aan met prominenten en specialisten uit de aanverwante vakgebieden. Voormalig regeringsleiders Balkenende en Aznar (Spanje) hebben ook hun komst toegezegd.

Voorzitter Wyler spreekt van een baanbrekend initiatief dat zich onderscheidt van andere fora en praatclubs. Het onderscheid zit 'm in de integrale aanpak van de diverse problemen en uitdagingen die de wereld de kop moet bieden. "Het doel is een duurzame, gezonde en gelukkige samenleving", aldus Wyler. Of zoals Klein Baltink het noemt: een dialoog op een samenhangende manier. Van der Veer heeft het liever over Davos aan zee.

Wyler is heel helder over de, naar eigen zeggen, verantwoordelijke rol van de journalistiek in al deze veelomvattende vraagstukken. "De journalistiek heeft natuurlijk als eerste taak om wat vandaag gebeurt naar voren te brengen. Maar je kunt jook de vraag stellen in hoeverre de journalistiek zich nog meer op de verbanden moet gaan werpen. Hoe liggen bepaalde situaties historisch en wat betekent dat voor de toekomst?"

Voor meer informatie zie www.worldforesightforum.org
Peter Schouten

In oprichting: Internationaal Corenwyn Genootschap

Als onderdeel van de pogingen om Nieuwspoort verder te 'internationaliseren' is het idee voor het Internationaal Corenwyn Genootschap ontstaan. De sociëteit herbergt namelijk vele liefhebbers van speciale drankjes, zeker als zij van Nederlandse bodem zijn, een rijke historie kennen en in het buitenland vooral onbekend blijven. Aan dit laatste gaat dit Corenwyn Genootschap wat doen door maandelijks bijeenkomsten met aansprekende sprekers over internationale thema's te organiseren.

Naast de leden van het genootschap, zijn ook andere geïnteresseerde Poorters en buitenlandse of internationaal actieve gasten welkom. Tijdens de bijeenkomsten zal uiteraard Corenwyn geschonken worden die gedoneerd kan worden via het zogenoemde "happy dollar" systeem. Met zo'n kleine twintig Poorters heeft inmiddels de eerste bijeenkomst op 10 maart plaatsgevonden in de sociëteit. Meer informatie, bijvoorbeeld over de april-bijeenkomst en aanmelding, kan gevraagd worden via dykstra.disaster.stories@gmail.com of de bar van Nieuwspoort.
Josine Boven en Eelco Dykstra

Theaters van democratie

Het Amsterdamse architectenbureau 'XML' heeft met studenten van de TU Delft onderzoek gedaan naar de plenaire zaal van een groot aantal parlementen. Op basis hiervan hebben studenten een herontwerp gemaakt voor de plenaire zaal van de Tweede Kamer. In dit gedachte-experiment voor een nieuwe zaal bepaalt architectuur in elk van de ontwerpen de breedte en atmosfeer van het debat. De ontwerpen zijn niet alleen een voorstel voor een nieuwe zaal, maar ook een visie op hoe, en in welke sfeer, de Nederlandse volksvertegenwoordiging zou kunnen onderhandelen over de belangrijkste vragen van deze tijd. De ontwerpen zijn tussen 9 maart en 14 april te bezichtigen in de Statenpassage van de Tweede Kamer.
Josine Boven



Nieuwe grenzen (1)

'HAAL ONZE HELDEN UIT DE KLAUWEN VAN GADAFFI!' Witte chocoladeletters, een foto waarbij Voldemort uit de Harry Pottercycus verbleekte en een schildvormig logo met daarin de driekleur en een straaljager en de tekst: **'WIJ STEUNEN ONZE TROEPEN – 6 dagen vast'**. Alles was uit de kast getrokken om de verontwaardiging van *De Telegraaf* uit te schreeuwen over de gijzeling van drie Nederlandse militairen in Libië. Die overigens op 11 maart, de dertiende dag, werd beëindigd. Dat bracht de *Telegraaf* met **'VRIJ'** in rode chocoladeletters op de voorpagina, suggererend dat er een oorzakelijk verband was.

Het gebruik van deze middelen is niet nieuw. Campagnevoeren behoort met het aantreden van hoofdredacteur mr. J.J.M. Paradijs, voor Nieuwspoortvrienden gewoon Sjuul, tot een nieuwe methode. En wordt door *De Telegraaf* meer en meer ingezet: bij de kilometerheffing, WikiLeaks-activisten, hypotheekrente-aftrek en drugsvrije scholen. Er wordt gestuurd om de in de ogen van *De Telegraaf* onderbelichte meningen kracht bij te zetten.

Is de gijzeling in Libië er dan eentje in de categorie *'What's new?'* Nee. Voor het eerst wordt het middel gebruikt terwijl er mensen in een levensbedreigende situatie worden vastgehouden. En dat het levensgevaarlijk is, onderstreept *De Telegraaf* zelf beter dan wie ook met de gebezigde superlatieven: *'Wolf, staatsterrorist, schandelijk, oorlogsdaad, idioot, familiekliek, bloed dat van handen afdruipt, bloeddorstige.'* Allemaal woorden die op de voorpagina moeten bewijzen hoe misdadig, gewelddadig en onbetrouwbaar het regime van Gadaffi is. Dat brengt meteen met zich mee dat het risico bestaat dat een wankel evenwicht verstoord raakt waardoor mensen kunnen sterven. Een foutje in deze pijnlijke gebeurtenis is zo gemaakt.

Nieuwe grenzen (2)

Twee dingen zijn wel duidelijk. De *Telegraaf* wil met de inzet van de al eerder genoemde campagnemiddelen de druk zo hoog mogelijk opvoeren. En schuwt



Campagnevoeren is een nieuwe methode geworden.

daarbij schending van de privacy niet. Allereerst de druk. Druk op wie? Op Gadaffi en zijn bloeddorstige Toereags? Nee, die liggen niet wakker van de Krant van Wakker Nederland. Op de internationale mogendheden? Ook al niet, want die vinden wat zich hier afspeelt in het gunstigste geval een gevolg van onhandig opereren, waar zij zelf (Duitsland en Engeland) succesvol waren. Op de militairen dan? Dat wil de *Telegraaf* zelf niet, want dat zijn onze helden, onze troepen. Nee, de druk is natuurlijk bestemd voor onze politici. De ministers Hillen en Rosenthal in de eerste plaats. En op enige afstand gevolgd door premier Rutte met in zijn kielzog de Tweede Kamerleden die lid zijn van de Commissie Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, wel eens misplaatst aangeduid als de *'Commissie Stiekem'*. Dat in deze situatie rust het belang van de gegijzelden wel eens het beste zou kunnen dienen, is niet iets waar *De Telegraaf* rekening mee houdt.

Nieuwe grenzen (3)

En dan de privacy. Dat die ook in dit geval werd geschonden, in navolging van wat gebeurde met het Nederlandse jongetje dat als enige een vliegcramp overleef-

de - nota bene in Libië - was kennelijk geen probleem. *De Telegraaf* bood destijds wel zijn excuses aan, maar wachtte daar toen mee tot duidelijk werd dat ook verstokte *Telegraaf*abonnees lieten weten dat dit te ver ging. Nu werd de gestrande helikopterbemanning duidelijk herkenbaar op de voorpagina geplaatst. Iets wat vele wenkbrauwen deed fronsen. Zoals die van NOS-verslaggever Wilco Boom, die meteen liet weten dat de NOS dat uit respect voor alle betrokkenen niet zou doen.

De verschuiving van louter berichtgever naar meer en meer actievoerder is een bewuste keuze. *De Telegraaf* gelooft dat zijn lezers het willen. Campagne voeren schaadt niet, maar baat, is blijkbaar de conclusie na afloop van alle voorgaande experimenten. Het verschil is alleen dat het toen niet ging om gebeurtenissen waarbij mensen in gevaar waren of om tragische zaken die voltooid verleden tijd waren. En dat is nu wél het geval. Daarom is het nu interessant om eens te kijken hoe de lezer van *De Telegraaf* gaat reageren op het omgaan met het levensgevaar en de privacy van onze militairen. Want alleen de abonnee en niets of niemand anders kan de koers van het dagblad veranderen. Waardoor wordt bepaald waar de nieuwe grens ligt. Ook dat leert de geschiedenis.

EvS

Het Flipje Ode aan Philip Freriks

Kandidaat-Statelid voor de SP in radio-interview:

'Wat dat betreft moet de SP het kastje bij de muur houden.'

Xandra Schutte, hoofdredacteur De Groene Amsterdammer, live via Radio 1:

'De leden van de Eerste Kamer worden gekozen door de Raad van State.'

NB

Nieuwe ploeg bestuurt Nieuwspoot

Het nieuwe bestuur van Nieuwspoot is nogal veranderd van samenstelling. Niet alleen door de verkiezingen, maar ook omdat een aantal qq-functies anders zijn ingevuld. Hieronder de nieuwe ploeg.

Gekozen bestuursleden:



Lex Oomkes
(Politiek redacteur Trouw, voorzitter)



Jos Heymans
(Politiek redacteur RTL)



Gérald Rensink
(Communicatieadviseur, Rensink Communicatie)



Robbert Baruch
(Lobbyist Verbond van Verzekeraars)



Erik Ziengs
(Tweede Kamerlid VVD)



Wouter Koolmees
(Tweede Kamerlid D66)

QQ-bestuursleden



Kim van Keken
(Parlementaire Persvereniging, Volkskrant)



Remco Dolstra
(Voorlichtingsraad, directeur voorlichting ministerie Financiën)



Michiel Breedveld
(NVJ, politiek redacteur NOS)



Kerstin Schweighöfer
(Buitenlandse Persvereniging, voorzitter)



Wim Kok
(Gemeente Den Haag, directeur voorlichting)



Jan van Veghel
(Genootschap van Hoofdredacteurs, hoofdredacteur Omroep West)



Youssef Eddini
(Logeion, hoofd marketing en communicatie NOS)



Anneke Verbraeken
(VVOJ, freelance journalist)

MdZ

Nieuwe voorzitter Lex Oomkes wil intiemer Nieuwspoort

'Geen steen blijft op de andere'

Lex Oomkes (56), de nieuwe voorzitter van Nieuwspoort, bruist van de plannen. Als een net aangetreden bewindsman stelt hij zijn horizon op vier jaar; een volledige ambtstermijn. Hoe ziet het internationale perscentrum aan de Lange Poten er dan uit? Het ideaal is een grondig verbouwd Nieuwspoort, met een kleinere en intiemere sociëteit. Terug naar de 'huiskamer' die het decennialang voor parlementair journalisten en politici was. Een Nieuwspoort dat functioneert als een debatcentrum waar ook de burger komt. Met een eenvoudiger bestuursstructuur. En hij gaat praten met Geert Wilders.

Bart van Leeuwen

Trouw aan Trouw. Zo zou men de loopbaan van Lex Oomkes kunnen samenvatten. Bijna 25 jaar is hij in dienst bij dit dagblad. Ook is hij trouw aan Den Haag. Op een uitstapje na van vier jaar als chef Economie werkte hij er als parlementair redacteur, chef politiek en tegenwoordig als commentator. Niet verwonderlijk dus dat hij de toekomst van Nieuwspoort vorm wil geven. Overigens deed hij dit de afgelopen drie jaar al als penningmeester. Een ander zal in die rol zijn kostbare plannen gaan beoordelen. "Ik vind het jammer dat er weinig animo was om verkiesbaar te zijn

'Ik heb hier in 25 jaar nooit echt nieuws gehoord'

voor het bestuur van Nieuwspoort", is zijn eerste zin als ik hem vraag naar zijn beweegredenen. "Ik hoop dat dat niet exemplarisch is voor hoe Nieuwspoort leeft onder de Poorters." Natuurlijk begrijpt hij dat velen een drukke baan hebben, net als hij. Maar een goed functionerend Nieuwspoort is ook iets waard. "Het moet een levendige gemeenschap zijn." Hoe bereik je dat? Toen Lex 25 jaar geleden als parlementair journalist Nieuwspoort betrad, was de situatie totaal anders. "Je had toen een groep, ook onder politici, die hier woonde. Er was een totaal doordringbare kern van mensen tegen wie je opkeek. Nieuwspoort had toen echt een clubsfeer. Mijn indruk was dat er werd gesmoesd, opzetjes werden bedacht tussen politici en journalisten. Of dat echt zo was, weet ik niet. Het was in ieder geval gezelliger."

"Het huidige Nieuwspoort is grootschaliger, zakelijker, killer soms. Dat ligt aan de accommodatie maar ook aan de samenstelling van de bezoekers. De prioriteit is om daar iets aan te doen. Niet alleen uit nostalgie. Ik wil terug naar die intieme sfeer, de huiskamer op het Binnenhof." We kijken om ons heen in de huidige sociëteit waar we aan de leestafel zitten. "Vroeger was dit de ontbijtzaal van hotel Centraal. Er is nooit iets veranderd."

Als penningmeester schreef Lex Oomkes notities met als conclusie dat een drastische verbouwing nodig is om Nieuwspoort dat volgend jaar 50 jaar bestaat nog zeker 50 jaar te laten meegaan. Zijn doel: aan het einde van het lustrumjaar een nieuwe sociëteit te openen. "Een grondige verbouwing, geen steen blijft op de andere", zegt hij vastberaden.

De gedachte is verplaatsing binnen het gebouw en verkleining van de huidige sociëteit, die alleen nog toegankelijk zou moeten zijn voor leden en hun introducés. Verder een grotere ontmoetingsruimte die ook toegankelijk is voor niet-leden. De sociëteit zou verbonden moeten worden met de binnentuin; die is nu in bezit van de Tweede Kamer en zou Nieuwspoort dan willen overnemen. "De sociëteit moet intiemer worden, meer een café. In een café staat een biljart, een schaaktafel, je kunt er tafelvoetballen. De sfeer moet meer mensen bewegen tot het Poorterschap. Meer jongeren, meer politici. Er zijn nu te veel groepen op excursie in de sociëteit."

Maar er is ook een - goedkoper - plan B. Derdejaars studenten van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten hebben 25 ontwerpen gemaakt voor wijziging van de huidige

sociëteit. Zo'n zes à zeven ontwerpen zijn geselecteerd en worden verder ontwikkeld. Binnenkort wordt een ontwerp uitgekozen.

Lex Oomkes beseft dat de tijden zijn veranderd. Journalist was je vroeger 24 uur per dag; de huidige generatie volgt meer de kantoor tijden en maakt ruimte voor zorgtaken. "Tegen sociaaleconomische ontwikkelingen kun je niet vechten. Wel kun je voorwaarden scheppen dat mensen niet vijf dagen maar wel een avondje in de week in Nieuwspoort willen zijn."

Het huidige Nieuwspoort 'is een kerngezond bedrijf', aldus de nieuwe voorzitter. Het aantal persconferenties en bijeenkomsten groeit explosief en er zijn inmiddels ruim 20 'Poorten', discussieplatforms over deelonderwerpen zoals financiën en pensioenen.

De Balie

"Het zou mooi zijn als er een permanente faciliteit is voor bijeenkomsten na afloop, om te netwerken en een borrel te drinken. Nieuwspoort moet meer zijn dan een perscentrum. We willen de debatfunctie uitbreiden. 'De Balie' worden van Den Haag. Een centrum voor publiek en democratie. Ook de burger moet hier komen. Maar niet in de sociëteit!"

Of Nieuwspoort kan uitgroeien tot een debatcentrum, is volgens Oomkes uiteindelijk een kwestie van geld. Fondswerving is dus een van de prioriteiten van het nieuwe bestuur. "Er zijn ideeën genoeg, enthousiaste vrijwilligers. De Lunshoflezing staat als een huis. Er zijn levendige verkiezingsdebatten."

Nieuwspoortcode

De befaamde Nieuwspoortcode blijft wat Lex betreft bestaan. "Er is veel



Lex Oomkes (56): 'Het is een misverstand dat PVV'ers hier vijandig benaderd worden.'

mystificatie over de Code. Er wordt met veel passie en soms ook met ruzie over gesproken. De Code gaat

misbruiken om 'geheimen' te vertellen die daardoor nooit worden gepubliceerd. "Alles wat ik hier hoor, gebruik

'Met klachten over de gehaktbal gaat ome Lex zich niet bemoeien'

erover dat je vrij met elkaar kunt praten, zonder dat je meteen bang hoeft te zijn dat alles op straat ligt." Het is volgens Lex een misverstand dat politici de Code zouden kunnen

ik. Het gaat op de harde schijf en er gebeurt ooit iets mee. Alleen, je mag het niet toeschrijven aan degene die jou iets vertelt. Maar, in alle eerlijkheid, ik heb hier in 25 jaar nooit echt

iets nieuws gehoord. De meerwaarde van de Code is dat mensen hier niet in rollen zijn, dat ze hier zijn als zichzelf. We moeten hier ontspannen mee omgaan."

Er was wat gemopper over het feit dat Lex voorafgaande aan de bestuursverkiezing duidelijk maakte met wie hij in het bestuur wilde. Daardoor zou de verkiezing minder democratisch zijn geweest. Hij verwerpt deze kritiek. "Het was van belang dat ik zicht zou krijgen op een bestuur waarin ik vertrouwen heb. Ik heb een aantal mensen gevraagd of ze zich kandidaat wilden stellen. Of ze het zouden worden, hing af van de kiezer. Ik heb hun verkiezing niet als voorwaarde gesteld voor mijn eigen kandidatuur."

Niet alleen Nieuwspoor, ook de bestuursstructuur gaat wat Lex Oomkes betreft op de schop. "Het is een enorm ingewikkelde structuur. Daar moet het mes in! Er is een groot algemeen bestuur, er zijn curatoren, er is een stichting, een dagelijks bestuur en een manager. Het doel is een bestuur voor de ideële kant van Nieuwspoor en een manager/directeur voor de commerciële kant. Tegen elke Poorter die wil klagen over de gehaktbal zeg ik nu vast: daar gaat ome Lex zich niet mee bemoeien."

PVV

Net als Nieuwspoor is ook de politiek veranderd. De nieuwste loot aan de stam, de PVV-fractie, mijdt Nieuwspoor na enkele incidenten. "Ik ben van plan om daarover met Geert Wilders te gaan praten. Het is een misverstand dat PVV'ers hier vijandig benaderd worden." Wat terug is bij het oude is de wekelijkse persconferentie van de minister-president, die na een uitstapje naar het ministerie van Algemene Zaken weer in Nieuwspoor wordt gehouden. "Ik ben daar blij om. Het is net iets ongedwongener, premier Rutte blijft na afloop nog even in de sociëteit. Tegen journalisten zou ik willen zeggen: maak daar gebruik van. Het is leuk om wat meer ontspannen met elkaar om te gaan." 

Déjà vu: de verbouwing van Nieuwspoort

Nieuwspoort wil verbouwen. Dat is geen nieuws. De nieuwe sociëteit was nog maar net ingewijd of het gemopper begon. Het was te koud, te ongezeilig, zo werd nostalgisch gezocht. En er zijn Poorters die wit wegtrekken als je alleen maar het woord 'verbouwen' fluistert. Verbouwen in Nieuwspoort is een traumatische ervaring. Is het nieuwe bestuur masochistisch? De verbouwing staat, zoals ook de nieuwe voorzitter in dit nummer van Nieuwspoort Nieuws zegt, bovenaan het wensenlijstje.

Anneke Verbraeken
(bestuurslid Nieuwspoort)

De sociëteit moet sfeervoller, intiemer. Maar hoe? En wat mag het kosten? De wat oudere Poorter kan zich nog donders goed de verbouwingsperikelen van rond 2000 herinneren en het tumult dat daarmee gepaard ging. Het heeft jaren geduurd voor er weer een bestuurslid was die het woord 'verbouwing' in de mond durfde nemen. Ook 'klimaatinstallatie' schijnt een taboewoord te zijn. Immers, dat was de reden waarom er ingrijpend verbouwd diende te worden, aldus het toenmalig bestuur onder leiding van Max de Bok.

Een prijsvraag, een jury met illustere namen als Adri Duivesteijn, een bouwcommissie, konden niet verhinderen dat er al snel stevig werd gebakkeleid. Oud-voorzitter Jan van Groesen verweet het bestuur kapitaalvernietiging te prediken door al zo snel na de verhuizing te willen verbouwen voor een bedrag van 1,6 miljoen gulden. Edo Spier, architect van het nieuwe Nieuwspoort, waarschuwde voor een mogelijk einde van de sociëteit in een open brief aan De Bok. Hij wees naar zijn eerste plan: een kleine sociëteit in de Provinciezaal met terras.

Mét open haard

Uiteindelijk kreeg de nummer twee van de prijsvraag



De vroegere ontbijtzaal van Hotel Centraal leent zich goed als ontmoetingsruimte waar ook niet-leden welkom zijn, zoals vorig jaar is bewezen tijdens de bruisende Nacht van de Journalistiek.

(Van der Veer & Kupers) de opdracht. Nieuwspoort zou een 'lichte en statige medialounge mét open haard' worden. Met het restaurant aan de straatzijde en een mediawand zou Nieuwspoort hét ontmoetingspunt worden. Hoewel een paar Poorters bang waren voor koude frieten, omdat restaurant en keuken wel erg ver van elkaar waren verwijderd. Ook de kunstcommissie had wel wat aan te merken op het ontwerp: de kunst moest niet 'doodslaan tegen een uitgesproken achterwand'. En vanzelfsprekend had het personeel ook zo de eigen

wensen: een plaats om zich even rustig terug te kunnen trekken. Het ontwerp werd gepolderd en de verbouwing leek gebeiteld. Tot er opeens een mededeling op het prikbord hing dat de verbouwing naar de toekomst werd geschoven. De financiering bleek niet rond te krijgen, toen de Stichting Instandhouding weigerde het volledige bedrag van 2,3 miljoen gulden te betalen, zijnde de kosten voor verbouwing én klimaatinstallatie. De verbouwing was niet rendabel, zo bleek uit een rekensommetje van de stichting. Nieuwspoort ontplofte.

Groot of klein

Een paar jaar werd er niet meer hardop over het V-woord gesproken. Maar het gemopper bleef. Nieuwspoort moest intiemer en sfeervoller. Het vorige bestuur, onder leiding van Max van Weezel, trok heel stoute schoenen aan met maar liefst plannen voor twee verbouwingen: een kleine en een grote. Met de grote zou alles worden omgedraaid: het zalencentrum komt waar nu de sociëteit is en de sociëteit komt, jawel Edo Spier, in onder meer de Provinciezaal, met aangrenzend de binnentuin. Maar die ver-

Koeken bakken

bouwing kost goudgeld. Goudgeld dat er voorlopig niet is, ook al zou de Stichting Instandhouding Nieuwspoor een deel willen bijdragen. Daarom wordt er nu gekeken of een kleine verbouwing tot de mogelijkheden behoort. Een goedkope *make over* met optimaal rendement gezegd, voor wie wel eens naar Amerikaanse verbouwingsprogramma's kijkt.

Verkiezing ontwerp

De nieuwe verbouwing lijkt tot nu toe te gaan als in 2000. Er is een prijsvraag, er komt een bouwcommissie en er wordt getracht een sluitende begroting te krijgen. Dit keer zijn het de aankomend interieur-architecten van de Kunstacademie in Den Haag die een nieuw ontwerp mogen verzinnen. In de eerste ronde lagen er zo'n 15 schetsen. Zeven ervan werden, na een beoordeling door bestuur en personeel, verder uitgewerkt. Veel elementen uit de ontwerpen van tien jaar eerder komen terug: een mediawand, het restaurant op een andere plek, het verplaatsen van de bar. Op 29 maart kiezen de Poorters het ontwerp dat zij het beste vinden. In 2000 kwamen er zo'n zestig het voorlopig ontwerp bekijken. Het mogen er dit keer best wat meer zijn. Laten we hopen dat hier alle vergelijking stopt en dat de enige mededeling die de nieuwe voorzitter Lex Oomkes op het prikbord hangt deze is: Wegens verbouwing gesloten.



Ik zeg het eerlijk: ik wil best geloven in een betere wereld, maar de belangrijkste reden om een bezoek te brengen aan het symposium 'Zeewier: een zee van mogelijkheden!' was, naast het aanstekelijk enthousiasme van de titel, toch de catering. Naast de bekende koffie en thee stonden schalen met koekjes, groene en bruine, in de vorm van boomblaadjes en harten. Ernaast een handgeschreven bordje: 'Koekjes met zeesla en knotswier'. Knotswier, dat is het groenbruine wier met die grote bellen dat je overal langs de kust tegenkomt. Ik vond het koekje naar karton smaken, met in de verte een ziltige toon. Ik zei dat tegen een dame met een blauw



gebreed vest aan. "Nu stel ik u natuurlijk ernstig teleur", voegde ik er snel aan toe, om het een beetje goed te maken. "Misschien moet u even aan de smaak wennen", zei ze toegeeflijk. "Het is allemaal biologisch, als het even kan macrobiotisch. Het is net als met biologisch brood. Dat is ook vaak wat... steviger, vaster. Het zijn trouwens wel brosse koekjes." Dat moest ik toegeven. Het symposium begon. "Ik denk dat over drie, vier, vijf jaar iedereen in Nederland praat over zeewier", zei de gespreksleider, een kale man met een sikje van een vierkante centimeter en zo'n artistieke bril. In het publiek zaten wetenschappers, studenten, ambtenaren, mensen van milieu-organisaties en ondernemers, onder wie een zeewiersnijder uit Yerseke en een mevrouw die zei dat ze eten en drinken ontwierp, en dat ze benieuwd was naar ideeën om zeewier op de markt te brengen.

Een man van Greenpeace, die duidelijk geen zin had in een ondervraging door de gespreksleider, zei om ervan af te zijn dat hij voor de gratis koffie kwam. "En de koekjes, maar die zijn duidelijk nog een beetje in ontwikkeling." De eet- en drinkontwerper proestte het uit.

Ondertussen, in Nieuwspoor...

De sprekers kregen het woord. Hun powerpointpresentaties gaven lonkende verten te zien. Initiëren. Concretiseren. Realiseren. Food, feed & function. Ik kon mijn aandacht er maar slecht bij houden.

Op het ministerie van EL&I hebben ze een top tien van gewassen die potentie hebben op het terrein van biomassa, vertelde directeur Bio Based Economy Roel Bol. Zeewier staat daar nog niet op, maar Bol hield de moed er in, "u weet hoe het met elke top tien gaat, je hebt dalers en stijgers".

In de pauze was er meer catering: minipizza's met een sliertje zeewier en een boel olijven, zeewierjenever waaraan we alleen mochten ruiken, en gefrituurd zeewier met sesamzaadjes.

De eet- en drinkontwerper zei dat ze liever mosterdzaadjes had gewild. De zeewiersnijder ried ons hoorntjeswier aan om rauw te eten. Daarna weer sprekers die de mogelijkheden schetsten. Een onuitputtelijke bron van plantaardige eiwitten, veel efficiënter te produceren dan dierlijk eiwit. Een toekomst in de top tien van akkerbouwgewassen, tussen toppers als tarwe en maïs. Biomassa als bron van groene energie. Zeeboerderijen van vele vierkante kilometers, waar precisielandbouw wordt bedreven met zeewier: precies op de goede momenten de goede voedingsstoffen toevoegen, zodat er op voorspelbare momenten kan worden geoogst, net als met graan: "U denkt toch niet dat het toeval is dat al die velden tegelijk in bloei staan?"

Heus, als je de mogelijkheden op een rij zet, is zeewier best een sexy plant. Maar zolang de macrobioten de enigen zijn die er koekjes van bakken, is het misschien beter het optimisme wat te matigen.

Lars Kuipers

'Dit verandert journalistieke professie'

Media maakten Wikileaks tot zevenklapper

Het is nog maar drie maanden geleden (28 november 2010, weet u nog wat u deed die dag?) dat de eerste van 251.287 Amerikaanse diplomatieke berichten gepubliceerd werd via de klokkenluidersite Wikileaks. Van lekkere roddels tot wetenswaardige achtergrondinformatie, er zat van alles tussen. En er was bijna geen krant of TV-zender die er niet uit citeerde. Een nieuwe (journalistieke en diplomatieke) werkelijkheid leek geboren.

Margo Smit

Nu het stof rond de eerste publicaties van gelekte diplomatieke post wat neerdaalt, is het tijd voor de vervolgvragen. Wat schiet de nieuwsconsument op met al die openheid? En wat moet de professie met zo'n nieuwe speler?



Margo Smit, directeur van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten: "Is er een nieuwe journalistieke werkelijkheid geboren?"

Al bestaat Wikileaks sinds 2006, pas sinds die fameuze novemberdag kwamen ook de politieke reacties los op de plotselinge en overweldigende beschikbaarheid van - vrijwel ongecensureerde - informatie via de site. 'Schadelijk' voor de werking van de diplomatie, riep de ene ex-minister van Buitenlandse Zaken (De Hoop Scheffer). "Valt wel mee", reageerde de andere ex (Bot). Garrie van Pinxteren las voor *NOS Nieuws* de ambtsberichten over de betrekkingen tussen Nederland en China en tussen China en Suriname. Zij vindt dat het juist de journalisten zijn die voordeel hebben bij de documenten - veel meer dan de gewone burger. "Journalisten schieten er meer mee op dan het publiek. De informatie verrijkt ons, zoals een



Garrie van Pinxteren
'De informatie verrijkt ons.'

gesprek *off the record*." En met die rijkdom aan inzichten in het diplomatieke verkeer moet de journalist aan de slag.

Nieuwe mantra

De vraag is immers wat lezer en kijker aan moeten met al die feiten, roddels, weetjes en trivia waarvan Cablegate ons deelgenoot maakt? "Transparantie is de nieuwe mantra",

Ansgard Heinrich
'Openheid, graag ongeclausuleerd.'



zegt Ansgard Heinrich van de faculteit Journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. "Die wordt gezien als de nieuwe drijvende kracht achter de samenleving." Openheid, graag ongeclausuleerd, zou van de wereld een betere versie maken. Maar de vraag is, of dat zonder meer waar is. Internetspecialist Henk van Ess, voorzitter van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten, vindt van



Henk van Ess
'Je hebt journalisten nodig.'

niet. "Bepaalde overheidsmachinaties en ondoorzichtigheden kunnen van belang zijn voor het functioneren van de maatschappij. Maar dat fenomeen wil je wel inzichtelijk krijgen, en dat lukt niet zonder zelf een stap extra te zetten." En voor die stap heb je journalisten nodig.

Bedoeld voor burgers

De oprichters van Wikileaks stond dat idee overigens niet voor ogen. Zij wilden juist documenten publiceren zonder tussenkomst van journalisten, zodat burgers zelf hun afwegingen konden maken en meningen vormen. Maar in de eerste jaren na de oprichting bleek dat de burgers weinig aandacht hadden voor de nieuwe bron van informatie. Er gebeurde niet veel met de geopenbaarde stukken. Tot Wikileaks de media inschakelde. De vraag is, waarom de tussenkomst van de media toch nodig was. Was het te veel informatie? Te droog? Te ondoorzichtig? "Het was zeker geen lekker lezend proza", zegt Van Pinxteren. "En soms zaten er tussen twee berichten grote gaten in de tijd. Dan wil je toch begrijpen wat in de tussentijd is gebeurd." En daar komt vakkennis om de hoek, zo blijkt. "Er waren journalisten nodig om de structuren aan te geven en losse informatie tot mogelijke zevenklappers te maken", zegt Van Ess.

Betrouwbare bron

"Het was interessant om te lezen", zegt een journalist van een van de Nederlandse media die de 'cables' analyseerde. "Maar hoe nieuwswaardig het is voor de gemiddelde nieuwsconsument? Dat vraag ik me wel eens af." En een ander - voor vakkenners mogelijk prangender - dilemma: wat

voor bron is Wikileaks eigenlijk? Het journalistieke adagium is doorgaans toch 'één bron is geen bron'. Hoe ging dat met de stukken die via Wikileaks naar buiten kwamen? Wie checkte de authenticiteit van de diplomatieke 'cables'? Wikileaks zelf? En wie checkte vervolgens nog Wikileaks? "Ik durf te stellen dat de cables authentiek zijn", zegt de cable-lezende journalist. "De Amerikanen hebben dat ook niet ontkend. Wij hebben Wikileaks als bron nooit gewantrouwd, ikzelf heb daarover in elk geval geen discussie gehoord" - en trekt vervolgens wel een nadenkende frons.

Duiden

"Je kunt op diverse manieren omgaan met informatie als van Wikileaks", zegt Henk van Ess van de VVOJ. "Beschouw je Wikileaks als klokkenluider? En vind je dan dat je als journalist alleen inzetbaar bent voor de duiding van het materiaal, want je hebt het zelf niet naar buiten gebracht? Of kijk je naar wat bijvoorbeeld *NRC Handelsblad* met de cables doet: ze maken het diplomatieke proces inzichtelijk. Dat is het belang voor de burger. De overige diarree aan gegevens laten ze weg. Dan spreid je geen 'raw data' over het volk maar bepaal je als journalist wat lezenswaard is en wat niet." Hij voegt er aan toe: "Ik wil het wel allemaal weten, om dan te kunnen bepalen of ik het naast me neer moet leggen of publiceren."

NOS Nieuws kreeg rechtstreeks via Wikileaks inzage in de cables over Nederland. Redacteur Van Pinxteren: "We hebben steeds heel 'sec' gebracht wat er in stond. 'De Amerikanen vinden', of 'Amerikaanse diplomaten zeggen, volgens via Wikileaks uitgelekte documenten'. We keken of de nieuws-waarde sterk genoeg was en of er privacygevoelige informatie in stond. We hebben wel beseft dat de Amerikanen soms bij bepaalde berichten eigen belangen hadden."

Activisme

De van sommige (met name Amerikaanse) kanten bekritiseerde activistische inslag van Wikileaks werd wel in diverse media vermeld, maar niet expliciet ter discussie gesteld of bevraagd. De Noorse krant *Aftenposten* kreeg de documenten toegespeeld via een andere bron dan Wikileaks en deelde de informatie met onder andere *RTL Nieuws* en *NRC Handelsblad*. Deze laatste meldde in een achtergrondartikel: '*Aftenposten* heeft, net als *NRC* en *RTL Nieuws*, een louter journalistieke agenda', daarmee niet uitsprekend maar wel implicierend dat de agenda van Wikileaks een andere was. 'De authenticiteit van de database en de betrouwbaarheid van de bronnen is naar ons beste vermogen gecontroleerd', vulde de krant nog aan.

Trainen op 'text mining'

"Het is ook maar de vraag of journalisten in staat zijn de authenticiteit

van zo'n database echt te controleren", zegt Alexander Pleijter, docent journalistiek en nieuwe media aan de Rijksuniversiteit Groningen. "Zij zijn de inlichtingendienst niet." Daarom vindt Pleijter ook dat Wikileaks de journalistieke professie verandert. "De

Alexander Pleijter
'Journalistiek echt veel meer dan het tikken van een stukje.'



toevloed aan informatie is enorm toegenomen. Niet alleen in de vorm van officiële en gestructureerde databestanden, maar ook ongestructureerde. Journalisten hebben nieuwe vaardigheden nodig. Data-analyse, en technieken om door veel tekst heen te gaan en er met een neus voor nieuws de relevante stukken uit te halen." Die training is er nu nog nauwelijks, al wordt op de Universiteit van Tilburg gewerkt aan zogenoemde 'text mining' software.

Er komt bij, zegt Pleijter, dat de journalistiek moet leren dit soort data en documenten anders te presenteren. "Ze moeten ze toegankelijk maken voor het publiek. Zij moeten het aantrekkelijk maken om er zelf in te gaan graven." Hij verwijst naar de Britse krant *The Guardian*. Toen deze krant de beschikking kreeg over tienduizenden declaraties van politici, kwam er een pagina op de website waarop lezers konden zoeken op postcode naar de declaraties van lokale politici. Men kon de redactie tippen welke bonnetjes het onderzoeken waard waren. Dat leverde mooie verhalen op. "Dan is journalistiek echt veel meer dan het tikken van een stukje."

Teamwork vereist

Zijn collega Ansgard Heinrich trekt het nog wat breder. "Journalisten moeten zich realiseren dat ze niet meer de enige *gatekeepers* van informatie zijn", zegt ze. Binnenkort verschijnt haar boek *Network Journalism* over het samenspannen van technologie, globalisatie en de journalistieke praktijk. "Dit is een kwestie van teamwork. Daar zijn journalisten nooit zo goed in geweest, maar niemand kan alleen zoveel data aan." Samenwerken, een houding die in de doorgaans competitieve journalistieke

The screenshot shows the Cablesearch BETA website. At the top, there's a search bar and navigation links like 'PRESS', 'ABOUT', 'CONTACT', 'FAQ', 'CREDITS', 'API', 'COMING UP', 'LEGAL', 'SEARCH', 'ALERTS (NEW)', and 'NEWS'. Below the navigation is a banner image with a search bar and a 'Search' button. The main content area contains a description of the search engine and a status box on the right that reads: 'STATUS: This search engine is based on public material. Last update: 2011-02-17 02:43. Number of cables: 4116 (was 4111). Still to go in Wikileaks: 98%. Please read FAQ!'. At the bottom, there are sections for 'Most popular search Terms', 'Often-used words', and 'Tags'.

Zoekmachine Cablesearch die journalisten helpt bij het speuren naar interessante gegevens in de ruim 250.000 berichten.

wereld nu rond Wikileaks voorzichtig de kop op steekt. Allereerst waren er de vijf internationale media die in het najaar van 2010 samen met Wikileaks en met elkaar aan de slag gingen bij het lezen en publiceren van de ambtsberichten. Onderzoeksjournalist Van Ess bouwde al snel na de eerste publicaties een zoekmachine die journalisten helpt bij het speuren naar interessante gegevens in de ruim 250.000 berichten, cablesearch.org. De behoefte aan een 'zoektool' bleek zo groot dat collega's over de hele wereld de website inschakelden, Van Ess verscheen ermee tot op de Argentijnse televisie.

De Noorse *Aftenposten* liet in december op een mailinglijst van internationale onderzoeksjournalisten weten alle 'cables' te bezitten. Collega's uit het buitenland konden suggesties doen welke trefwoorden en topics mogelijk interessante informatie zouden opleveren. *NRC* en *RTL* raakten vanuit Nederland betrokken. "Het zijn zoveel documenten, het is zoveel informatie, dat krijgen we niet allemaal in ons eentje verwerkt", zei adjunct-hoofdredacteur Ole Erik Almlid op de



*Erik Almlid,
'We krijgen het
niet allemaal
in ons eentje
verwerkt.'*

website van *RTL Nieuws*. "Zowel *RTL* als *NRC* doet goede research en hanteert dezelfde journalistieke ethiek als *Aftenposten*." Heinrich concludeert dat journalisten in beweging komen. "Hun waarden en beroepsethiek veranderen niet, maar hun professionele profiel wel. Ze moeten specialiseren, ze moeten leren samenwerken. Alleen dan kunnen ze hun rol als duider van dit soort informatie blijven spelen." 

Margo Smit is directeur van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten VVOJ

We eten altijd patat op woensdag

Ik ging roti halen.
Hier om de hoek.
Roti met lams.
Om mee te nemen.
Ik ging zitten.
En wachtte af.
Een klein meisje kwam binnen.
Van een jaar of acht
Ze bestelde.
Een kroket.
Twee frikadellen.
En voor twee euro patat.
Ze kwam naast me zitten.
En begon te praten.
Wat heeft u besteld?
Roti met lams, zei ik.
Oh, dat is lekker zei ze.
En jij.
Wat heb jij besteld?
Een kroket.
Twee frikadellen.
En voor twee euro patat.
En ga je dat allemaal zelf opeten, zei ik.
Nee, das ook voor mijn broertje en mijn vader.
We eten altijd patat op woensdag.
Goh, zeg ik.
Het is even stil.
Het meisje begint weer.
Ze hebben hier ook soep.
Tomatensoep!
Boven op een plank zie ik een doosje Cup-a-Soup.
Nou zeg, inderdaad.
Das lekker, zeg ik.
Ik neem altijd die met die kerriesmaak.
Dat is de lekkerste, vind ik.
En dan doe ik er een beetje koffiemelk in.
En wat slagroom.
Om het wat aan te dikken.
Het meisje kijkt me vreemd aan.
Ze denkt even na.
En zegt, mijn moeder drinkt ook koffie.
Nu denk ik even na.
En zeg, ja ik ook.
Maar zwart.
Zonder iets er in.
Haar bestelling is inmiddels klaar.
Ze neemt hem beleefd in ontvangst.
En graait alvast wat patatjes er uit.
Dag, zeg ik.
Ze kijkt me nog even aan.
Maar lijkt alles alweer vergeten.
Hoe je ut wendt of keert.
Ik vond het een leuk gesprek.
Een gesprek over niks.
Of misschien toch wel heel veel.



'Je hoeft niet onbeschoft te doen om assertief te zijn'

Isabel Ferrer, El Pais

Sinds wanneer ben jij in Nederland?

"Ik ben eigenlijk voor de tweede keer hier. De eerste keer was ik in Amsterdam, van 1988 tot 1993. Daarna trok ik verder naar Londen, maar ik kwam in 2001 terug. Sindsdien woon ik met mijn gezin in Den Haag."



"Van de slechte omgangsvormen en manieren. De mensen hier denken dat ze assertief moeten zijn, zelfs kleine kinderen op school krijgen dat al te horen. Maar wat Nederlanders voor assertiviteit houden, direct zijn, komt vaak over als slechte manieren: anderen niet fatsoenlijk uit de trein laten stappen, niet altijd beleefd zijn in taal en ant-

Wat vond je in het begin het meest merkwaardig?

"De taal. In het begin redde ik me met Engels, dat ging heel goed, want Nederlanders laten graag zien hoe goed ze in hun talen zijn. Maar daarna heb ik besloten Nederlands te leren - bij de nonnetjes in Vught. Soms echter spreek ik nog steeds Engels, want ik heb een raar mechanisme ontdekt: soms word ik beter en sneller geholpen als ik met bepaalde politici of woordvoerders in het Engels praat en niet in het Nederlands. Het is als of ze dan meer het gevoel hebben dat ze echt met de buitenlandse pers te maken hebben."

Is je werk in de loop der jaren anders geworden?

"Toen ik in 2001 terug kwam, was Nederland heel erg veranderd, de eerste periode van 1988 tot 1993 moest ik echt naar onderwerpen zoeken en ook ervoor vechten dat er in de krant ruimte voor werd gemaakt. Nu hoef ik dat niet meer en schrijf ik vooral over politiek en niet meer in hoofdzaak over cultuur of sport."

Hoe komt dat?

"Bijna iedereen zegt dat het met de moord op Pim Fortuyn of Theo van Gogh te maken heeft. Maar ik denk dat de verandering al eerder optrad, namelijk in april 2002, toen het NIOD zijn Srebrenica-rapport presenteerde. Het was toen dat Nederland zijn politieke onschuld verloor en de ziel van het land veranderde. Iedereen heeft gefaald, was de conclusie van het NIOD - maar ook Nederland! Kok stapte toen op. Het was het begin van een nieuw tijdperk."

Waar heb jij als Spaanse in Nederland de meeste last van?

woord, dat soort zaken. Laatst zocht ik een cadeau voor mijn man, een stropdas. Ik had er net eentje uitgezocht, toen de verkoopster zei: 'Maar die is veel te duur!' Ik vond dat onbeleefd, dat heeft zij toch niet te bepalen, dat doe ik zelf! Je hoeft niet onbeschoft te worden om assertief te zijn."

Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen de Spaanse en de Nederlandse pers en media?

"Ik moest heel erg aan de werktijden wennen. Wij hebben lunchpauze tussen 15 en 16 uur, avondeten doen we pas na 21.00. Soms belt om half zes iemand van mijn krant met de vraag of ik hier in Nederland nog met iemand contact opneem. Ze snappen op de redactie niet dat ik dan niemand meer kan bereiken. De tijden van het journaal zijn bij ons ook anders, namelijk van 15.00 tot 15.45 en het zogenaamde acht uur journaal is van 21.00 tot 21.45. Drie kwartier dus - in Nederland duurt het journaal maar 20 minuten. Dan blijft er weinig tijd over om naast politiek ook nog over cultuur en sociale onderwerpen te berichten. Zou er meer tijd zijn voor analyse in het journaal zelf, dan waren er ook niet zo veel parallelle nieuwsprogramma's nodig, die in feite te veel op elkaar lijken. Wat mij enigszins stoort aan het Journaal, is dat het alleen maar vraag en antwoord is wanneer de presentator met een correspondent praat. Bij het Jeugdjournaal krijg je veel beter de samenhangen uitgelegd. Wat dat betreft vind ik dat dus eigenlijk veel volwassener. Het Jeugdjournaal vind ik geweldig, zo iets hebben we in Spanje niet."

Kerstin Schweighöfer

Winnaar Zilveren Camera niet onder de indruk van kritiek op 'niet bijzondere' foto 'Jammer als het over een foto van mij gaat, maar discussie, daar ben ik altijd voor'

'Ze zijn eruit. Na weken onderhandelen zouden Mark Rutte, Maxime Verhagen en Geert Wilders een minderheidskabinet gaan formeren. De foto die Evert-Jan Daniels van dit moment nam, is de winnaar van de Zilveren Camera 2010. Hierop is te zien dat de partijleiders er zin in hebben. Ze hebben ook haast, haast die Daniels op het juiste moment vastlegde. Er zit dynamiek in de foto, symmetrie. En hoe langer je naar deze foto kijkt, des te meer je erin kunt zien, zoals de lust van de politici om Nederland te gaan hervormen. Ze stralen dat in ieder geval ook uit. Daniels laat niet alleen de onderhandelaars zien, hij toont ook hoe ze gezien willen worden.'

Margriet van Lith

Het rapport van de jury van de Zilveren Camera 2010 is duidelijk: de jury koos voor een foto die een beeld geeft van de uitkomst van het bijzondere formatieproces dat zou leiden tot het bijzondere kabinet Rutte. Freelance fotograaf Evert-Jan Daniels was de winnaar. Maar meteen al bij de uitreiking van de prestigieuze fotoprijs klonk in de wandelgangen van het Haagse Fotomuseum kritisch gemompel. Was dit nou dé foto van de formatie? Natuurlijk, het was

momenten vastgelegd? En dan nog wat: het juryrapport zegt dat er symmetrie is in de foto. Jaja, maar de foto is wel aangesneden. Op de oorspronkelijke foto, te zien op de website van fotobureau Hollandse Hoogte, is namelijk ook nog een beveiliging zichtbaar. De winnende foto is dus niet zo gemaakt zoals we hem nu zien. Het is een uitsnede.

Polderdebat à la World Press Photo

De discussie over de winnende foto is een beetje de

Evert-Jan Daniels: "Ik wist echt niet wat me overkwam. Het was ook een veel overweldigender ervaring dan ik gedacht had."



'Niemand heeft het debat gezocht met mij. En ik sta gewoon in het telefoonboek, hoor!'

terecht dat het *AD* hem die dag op de voorpagina plaatste, maar de Zilveren Camera?! En ook: was dit nou dé foto van de politieke situatie in Nederland? En niet bij voorbeeld - door veel fotografen vooraf als de gedoodverfde winnaar gezien - de foto die Martijn Beekman maakte van de treurige Ab Klink op het CDA-formatiecongres? En overigens: waren er buiten de politiek geen mooiere

polderversie van het debat dat zich ontspon over de World Press Photo 2008 - de foto van de Engelse fotograaf Tim Hetherington van een uitgeputte Amerikaanse soldaat in Afghanistan. Die foto was onscherp en daarom volgens veel fotografen niet de prijs waard. Maar waar die foto tot in het openbaar gevoerde discussies leidde, bleef het debat over de zilveren-camerafoto beperkt tot

gemor tijdens de uitreiking en een enkele bijdrage op *Villamedia*. Zo reageerde Jan van Capel op *Villamedia* met: "Het aanbod moet wel zeer mager zijn geweest dat deze foto de hoogste onderscheiding in de Nederlandse fotowereld heeft gekregen. En dan kan de jury wel reppen van symmetrie en spanning; het blijven drie mannen in duffe pakken en dan zie je ook nog twee storende koppen op de achtergrond. Het is, zoals wel vaker is gebeurd, de gebeurtenis die de prijs krijgt."

Fotograaf Bas de Meijer, voorheen op Internet bekend als *rood petje*, onderschrijft op zijn website die laatste stelling: "Het lijkt erop dat de jury wederom het nieuwsfeit de boventoon heeft laten voeren." De Meijer stelt zich vervolgens de vraag, of die bijzondere politieke omstandigheid de keuze voor deze foto rechtvaardigt. "Ik kan me haast niet voorstellen dat er geen betere foto's van de formatie zijn ingezonden. De foto is weinig bijzonder. Het is het moment dat de drie heren naar buiten komen

nadat ze besloten hebben met elkaar een gedoogkabinet te maken, maar dat is dan ook het enige bijzondere. Er zijn genoeg foto's te vinden waar Rutte, Wilders en Verhagen samen naar buiten komen met vrijwel dezelfde genoeglijke blik..." Ook De Meijer zou de foto van Ab Klink op het CDA-congres verkozen hebben. "Hier zie ik direct meer lagen. Klink en de discipelen, nummer 7, de verwarving bij het CDA - de foto zit vol verwijzingen."

'Commentaar is goed'

Alle reden om aan fotograaf Evert-Jan Daniels zelf te vragen, wat hij vindt van de kritiek op zijn winnende foto. "Het is heel goed dat er commentaar is", zegt hij. "Ik vind het altijd goed als mensen de dingen niet voor zoete koek aannemen, maar er vragen bij stellen. Een beetje jammer als dat over een foto van mij gaat natuurlijk, maar discussie ben ik altijd voor. Alleen: niemand is ooit de discussie met mij aangegaan. Ik hoor wel dat er over gesproken is, maar met mij heeft niemand het debat gezocht. En ik sta gewoon in het telefoonboek, hoor." Voor Daniels zelf was, op het moment dat hij de foto maakte, meteen duidelijk dat het goed was. Ook bij het *AD*, de krant waar hij de foto voor maakte, was er geen discussie: die foto was de openingsplaat. Maar de Zilveren Camera? "Ik wist echt niet wat me overkwam. Het was ook een veel overweldigender ervaring dan ik gedacht had. Nog voordat ik weer thuis was na de prijsuitreiking had ik al 200 sms'jes en daarna regende het mails - en zelfs brieven! Ik was echt verbijsterd." Sinds hij de prijs heeft gewonnen wordt hij veel gevraagd om lezingen te geven. Dan laat hij altijd verschillende soorten foto's



zien. Een echte politiek fotograaf is Daniels namelijk niet. Hij maakt ook sportfoto's en onlangs was hij voor een fotoserie in Afghanistan. "Ik maak graag series en dat is wat ik bij mijn lezingen ook laat zien. Ik heb Mark Rutte gevolgd vanaf de eerste dag van de campagne tot het debat in de Kamer over de regeringsverklaring - dat is voor mij dus echt een verhaallijn. Maar ik zou nooit alleen politieke foto's willen maken. Ik houd er niet van steeds hetzelfde onderwerp te doen. Ik vind het juist leuk de dingen die

je bij het een leert bij het ander toe te passen. Zo is sport veel meer emotie dan politiek: daar leg je echt pijn, teleurstelling en woede vast. Ik zie dat het in de politiek ook meer die kant op gaat, dus wat ik bij sport heb geleerd kan ik steeds meer in de politiek toepassen. Zelfs heel praktisch: bij sport gebruik je vaak lange lenzen en dat doe ik bij politiek nu ook meer."

'Echt onzin'

Maar dan toch nog even dat aansnijden. Bas de Meijer haalt op zijn site nog maar

eens de bekende woorden van Robert Capa aan: *'If your pictures aren't good enough, you're not close enough'* - en met die woorden voor ogen vindt hij het een zwaktebod om door aansnijden het beeld dichterbij te brengen. Evert-Jan Daniels kan er niet mee zitten. "In tegenstelling tot andere types die zich op *Villamedia* hebben gemeld, is De Meijer een serieus fotograaf. Zijn mening vind ik dus niet onbelangrijk. Maar dit vind ik echt onzin. Aansnijden is al zo oud als de fotografie zelf."



Decor van de Winterspelen 2014 haarscherp in beeld

Baanbrekend: slow journalism rond Sochi

Schrijver en filmmaker Arnold van Bruggen en fotograaf Rob Hornstra volgen vijf jaar lang het gebied rond Sochi, de Russische stad waar in 2014 de Olympische Winterspelen plaatsvinden. Een uniek voorbeeld van *slow journalism*, dat moet leiden tot een website, boeken, tentoonstellingen, publicaties in kranten en tijdschriften, videoverslagen en foto's voor de verkoop. Uniek, maar ook kostbaar en dus zochten ze hulp van donateurs: 'crowdfunding'.

Peter Schouten



Ainar (7) in zijn klaslokaal in Tkuarchal. Ainar wil president van Abchazië worden.

Het opvallende project is nu al erkend als baanbrekend. Met één van de producten won Hornstra de Canonprijs voor vernieuwende fotojournalistiek in de Zilveren Camerawedstrijd. Volgens de jury lopen de heren met hun project voorop in de Nederlandse journalistiek. "We breken in op het medialandschap. *Volkskrant, Trouw, NRC*: durf het gewoon, het levert enorm veel op."

Van Bruggen (31) en Hornstra (35) keren een grote regio rond Sochi 'bijna zandkorrel voor zand-

korrel' omver. Daarbij hebben zij aandacht voor de Olympische Spelen zelf, maar ook voor de politiek, oorlog en armoede. "We zijn langzamerhand een soort huis aan het bouwen op onze website", zegt van Bruggen. Niet alleen de grotere thema's, maar ook de kleine verhalen komen hier aan bod. "Verhalen die misschien niet in een krant of tijdschrift gepubliceerd zouden worden, maar wel een mooie plek krijgen in dat 'huis' dat we in 2014 zullen presenteren."

Hoe zijn jullie op het idee gekomen?

Van Bruggen: "In 2006 zijn we voor het eerst naar de Kaukasus gaan reizen. Net op dat moment werden de Spelen toebedeeld aan Sochi. Onze verbazing was echt gigantisch. Wij waren nog niet in Sochi geweest, maar wel aan de andere kant van de grens, in Abchazië, heel dichtbij. Dat was zo'n krakkemikkig, armoedig land met een rare geschiedenis en een al even rare toekomst. Het was heel moeilijk om voor die regio aandacht te krijgen in kranten en tijdschriften, maar wij vonden het juist een enorm interessant gebied. Wij wilden het uit de anonimiteit verheffen. Het is zeker ook relevant in verband met armoede, fundamentalisme en de bomaanslagen in dat gebied." Ze maakten een lijstje met mogelijke onderwerpen in te bezoeken regio's als

Abchazië, Tsjetsjenië, Ingoesjetië en Ossetië. Allemaal (redelijk) in de buurt van Sochi. Als ze die artikelen aan de media zouden kunnen verkopen, konden ze zichzelf 'bedrijven' om die reis te maken. Maar van die zoektocht naar opdrachtgevers werden ze niet gelukkig. Ze besloten hun eigen medium op te richten om echt hun verhaal te maken over de Kaukasus. De vraag was hoe dat te financieren. "In die tijd kwam *crowdfunding* in Amerika net op, met websites als Spot.us en Kickstarter. Dat was voor ons ook de oplossing", zegt Van Bruggen.

Crowdfunding: particulieren ondersteunen het project met verschillende bedragen, opgedeeld in bronzen, zilveren en gouden donateurs. Ieder met eigen privileges en dat vanaf een tientje per jaar. Jullie hebben momenteel 434 donateurs. Hoe werkt zo iets?

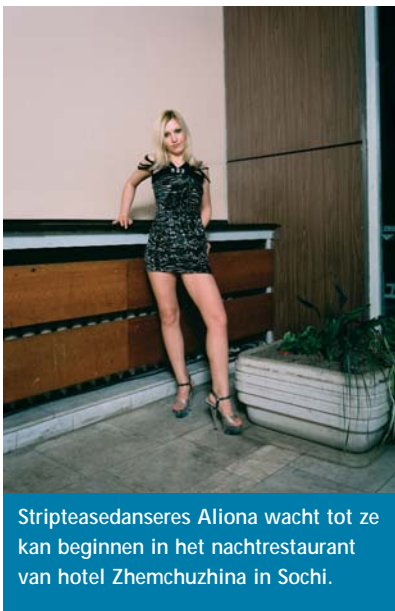
Van Bruggen: "De cirkel begint natuurlijk met vrienden, familie en kennissen die het dan weer verder vertellen. Zo komt er aandacht op blogs, internet en in de media. Sinds een jaar worden ook totaal onbekenden donateur. Een gedeelte komt uit het buitenland, van mensen die Robs fotografie kenden. En een gedeelte komt van mensen die geïnteresseerd zijn in nieuwe journalistiek. Jazeker, donateurs mogen met



WO II-veteraan en oud-KGB-agent Nikolaj Felipovitsj Khokhlov (89) in Sochi.



Mikhail Pavelivich Karabelnikov (77) uit Novokuznetsk reist elk jaar 3000 kilometer om vakantie te kunnen houden in Sochi. De kuststrook aan de Zwarte Zee rond het subtropische Sochi is beroemd om zijn sanatoria.



Strip-teasedanseres Aliona wacht tot ze kan beginnen in het nachtrestaurant van hotel Zhemchuzhina in Sochi.

ideeën voor onderwerpen komen, dat gebeurt ook soms wel. Maar meestal laten ze ons volslagen met rust. De eerste vraag die wij kregen toen wij begonnen, was: hoe blijven jullie onafhankelijk, want mensen betalen geld en kopen daar invloed voor terug. Dat is niet waar. De abonnees van NRC kopen toch ook geen invloed?"

Hornstra: "Sterker nog: het is de meest onafhankelijke wijze van werken. Tijdschriften en kranten zitten in hele strenge bladformules. Ik denk dat wij veel meer vrijheid hebben. Ik zou me niet iets voor kunnen stellen waar wij niet over zouden kunnen schrijven. Enig criterium bij ons is: vinden wij het interessant? Dan zullen onze donateurs, volgers en de rest van de wereld het misschien ook wel interessant vinden. Er is nog nooit iemand naar ons toegekomen die zei: wat jullie nou gedaan hebben is zo irrelevant. We krijgen wel eens de vraag waarom we ook over Tsjetsjenië schrijven. Dan verwijzen we terug naar begin van het project. Het gaat om de regio om Sochi heen en dat hebben we ook altijd zo gezegd." Al naar gelang de *kleur* van het donateurschap krijgen de geldschietters onder meer exclusieve publicaties, naamsvermelding op drukwerk, fotoprints en toegang

tot de website met veel meer verhalen en reportages dan ooit gepubliceerd zouden kunnen worden. Hornstra en Van Bruggen willen de donateurs als een gemeenschap onderdeel van hun vijfjarenproject maken. Ze vertellen dat ze gisteren nog twee uur op bezoek zijn geweest bij een gouden donateur. "Om de grote verzamelbox en alle andere snuisterijen te overhandigen. Die vond dat ook het tofste, die persoonlijke band", zegt Van Bruggen. "Die persoonlijke band werkt verrijking, maar er zit natuurlijk wel een grens aan hoeveel wij aan contacten kunnen onderhouden", voegt Hornstra toe. "Elke donateur terugmailen vergt best veel inzet." Binnenkort kent het project een heuse donateursavond. "Ook goed voor ons, want dan krijgen we veel feedback", zegt Hornstra.

Het doel is om jaarlijks 30.000 euro op te halen om alle kosten te dekken. Eind februari 2011 staat de teller voor dit jaar op 21.290 euro. Van Bruggen en Hornstra willen elk jaar minimaal twee keer een maand naar de regio. Sinds het begin in 2009 zijn ze al zeven keer naar het gebied geweest. Hornstra zegt dat hun enthousiasme en kwaliteit uiteindelijk voor nog meer donateurs moeten zorgen, want een verdienmodel is het nog niet. Daarom geeft Hornstra ook veel lezingen in binnen- en buitenland. "Dit model wordt ook als een voorbeeldmodel gezien in de fotografie en de journalistieke wereld. En vanuit die gedachte word ik veel gevraagd voor lezingen."

Hoe kijken collega's dan tegen deze vorm van werken aan?

Hornstra: "De fotografie- en kunstwereld staat veel meer open voor *crowdfunding* dan

de journalistiek. Een soort rare arrogantie is dat, alsof journalisten daar boven moeten staan."

Van Bruggen: "Alle journalisten die ik ken zijn echt onder de indruk dat het ons lukt. Alleen is er binnen het medialandschap geen ruimte voor. We breken eigenlijk in op dat landschap. Kranten vinden zichzelf fantastisch en niet te overtreffen bijna. Maar ik zou echt alle traditionele media willen oproepen om hier mee te beginnen. *Volkskrant, Trouw, NRC*: durf het gewoon, het levert enorm veel op."

Zijn dit soort projecten de toekomst?

Van Bruggen: "Deels wel. *Crowdfunding* is voor mij echt essentieel in een tijd dat advertentieopbrengsten teruglopen en de media het krap hebben. Ik ben ook gehecht aan kranten, maar je moet wel hard op zoek naar nieuwe vormen." Hornstra: "Ons project heeft al navolging. Er zijn vrij letterlijke kopieën. En er is geen grotere eer dan dat iemand het kopieert."

Wanneer is het project eigenlijk geslaagd?

Hornstra: "Ik zou het mooi vinden als dit project in fotografie en tekst sowieso een heel groot kloek boek wordt. Een atlas in woord en beeld van die regio. En dat er minimaal vijf tentoonstellingen zijn in verschillende Europese landen tijdens de Olympische Spelen. Zodat er een eerlijk beeld is van die regio." Van Bruggen: "En dat iedereen die naar Sven Kramer kijkt, de mogelijkheid heeft om ook te zien wat daar achter de horizon gebeurt."

Volg het project via www.thesochiproject.org





Valerie Kuypers

Sinds drie jaar fotograaf bij het ANP, daarvoor tien jaar fotoredacteur bij het persbureau. De afgelopen anderhalf jaar werkzaam als politiek fotograaf.
E-mail
valerie.kuypers@anp.nl

Vier boze parlementariërs bij het muurkje met de interruptiemicrofoons. Drie zijn scherp in het vizier. Norse gezichten, hun armen machteloos over elkaar. De vierde probeert nog contact te krijgen met degene die in Vak K zit. En daar wringt de schoen. De voltallige oppositie in de Tweede Kamer wilde dat Mark Rutte zou komen, voor een spoeddebat over de bezuinigingen op onderwijs. Maar Rutte kwam niet, liet het debat over aan minister Marja van Bijsterveldt.

Ook ANP-fotograaf Valerie Kuypers hoopte dat Rutte zou komen.

“Ik dacht: nu kijken ze lekker boos. Als Rutte zo binnenkomt, volgt er een ontlasting. Dus ik maak die foto. Maar Rutte kwam niet. Binnen een poep en een scheet was het afgelopen. Dat is ook wel hoe de oppositie zich manifesteert tot nu toe. Ze doen heel boos, maar er komt niets uit. Ze schoppen een beetje tegen het kabinet aan en dan druipen ze weer af. Als mukkende kleuters.

Ik verwacht eigenlijk veel meer power van de oppositie. Ik hoop dat het wat heftiger gaat worden, want een echt heftig debat

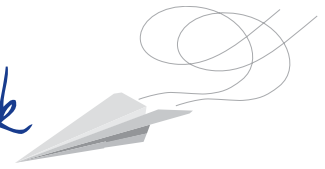
heb ik nog niet meegemaakt. Politiek is eigenlijk wel serieus. Maar ik vermaak me wel vaak om de emoties op de gezichten van politici. Femke Halsema kon bijvoorbeeld heel mooi kwaad worden. Dan zag ik de aders in haar nek en voorhoofd opzwellen.

Ik heb geswitcht van de fotoredacteur naar fotograaf, omdat ik naar buiten wilde. En ik vond dat wij een vaste politieke fotograaf moesten hebben. Iemand die er wat gaat netwerken, die de mensen kent. Voor mij is het 4 minuten fietsen naar het Binnenhof, dus dat ben ik gaan doen. Ik heb het gevoel dat de politiek meer leeft dan voorheen, dat de media er veel mee doen en dat er meer wordt afgenomen.

Toen ik op de redactie zat, wist ik niet zoveel van politiek als nu. Die was wat verder van m'n bed. Maar nu kom ik er zo vaak, dat de Tweede Kamer een soort tweede thuis is geworden. Daardoor krijg je andere gesprekken met mensen. Het is eigenlijk leuker dan ik had verwacht. Normaal kan een debat best wel saai zijn. Maar nu moet ik opletten, om het verloop van een debat te volgen en op het juiste moment af te drukken. Zo is de

politiek interessanter geworden. En een onderdeel van m'n leven.

Ik heb nog wel vaak dat ik bang ben dat ik iets mis terwijl ik alvast wat foto's ga sturen. En dat moet, want het ANP moet het hebben van snel werken. Terwijl ik ook wel eens Rutte scherend zou willen fotograferen, zoals Vincent Mentzel Lubbers ooit fotografeerde. Maar die kans krijg je niet gauw. Vorige week moest ik een portret maken van Rutte. Ik had een tijdstip afgesproken, maar eigenlijk was het te druk. Terwijl ik een foto wilde maken, ging z'n telefoon en liep hij zo het beeld uit. In de aanloop naar de verkiezingen heb ik geprobeerd om Job Cohen te volgen. Maar dan merk je dat je helemaal niet welkom bent. Je gaat naar de woordvoerder, je legt het uit en dan hoor je niets meer. En als je er naar vraagt is het: nu niet. Je wordt eigenlijk een beetje aan het lijntje gehouden. Maar ja, dan laat Job Cohen zich half januari wel weer in een poppenkast fotograferen. Niet zo slim, denken wij dan. De volgende dag drukt *De Telegraaf* 'm af met daarboven de kop: 'Linkse poppenkast'. Maar ik had die foto met liefde gemaakt. Ik was er helaas niet bij.”



FILM

Geen tong, geen kroon

Het Britse koninklijk huis was er altijd vroeg bij: de fotografie stond nog in de kinderschoenen toen koningin Victoria al gebruik maakte van de PR-mogelijkheden van dit nieuwe medium. En ook bij de komst van internet en sociale media waren de Windsors de Oranjes te snel af: koningin Elizabeth had haar website eerder klaar dan haar Nederlandse ambtgenoot. Niet verbaazingwekkend dus dat koning George V de eerste regerend vorst was die zijn onderdanen toesprak. Hij deed dat via het in het begin van de vorige eeuw opkomende communicatievoertuig: de radio.

In de met vele Oscars bekroonde film *The King's Speech* wordt dat zichtbaar als de vader van de hoofdpersoon, de latere koning George de Zesde, een kersttoespraak houdt. Er werd ook

meteen een foto van gemaakt: de koning zittend achter een microfoon met de tekst in zijn handen. Toen het voor 'Bertie' - want zo werd de latere koning genoemd - duidelijk werd dat hij niet langer zou kunnen leven in de schaduw van zijn broer David, koning Edward de Achtste, werd het beeld van zijn vader, sprekende via de *wireless* meteen een nachtmerrie. Want Bertie was een stotteraar. Een koning kon zich in vroeger tijden prima redden als hij overweg kon met het zwaard, rijk was en de vaardigheid bezat politieke tegenstanders tegen elkaar te kunnen uitspelen. Nu, in de 20ste eeuw, was vereist dat hij zijn directe omgeving en zijn hele volk krachtig moest kunnen toespreken. Geen tong? Geen kroon. Wie naar de bioscoop wil gaan voor



Colin Firth als George de Zesde in *The King's Speech*

een uitgebreide behandeling van de koningskwesie - Edward maakte plaats omdat hij wilde trouwen met een Amerikaanse vrouw die al twee keer gehuwd was - komt voor niets. *The King's Speech* is veel meer het verhaal van de opkomende betekenis van het zijn van een 'communicator'. Dat wordt nog eens duidelijk als ook Hitler, razend en tierend, in beeld komt. En Churchill, wiens betekenis toch voor een belangrijk deel steunt op de toespraken die hij via de radio hield.

Maar natuurlijk gaat de film ook over de bijzondere vriendschap die, met veel vallen en opstaan, ontstaat tussen de latere vorst (Colin Firth) en zijn spraakleerleraar Lionel Logue (Geoffrey Rush). En die laatste deed zijn werk goed. Hij zou tot de dood van zijn koning, in 1952, alle toespraken van de monarch begeleiden.

Tom Hooper, *The King's Speech*, 2010
EvS / ★★★★★

BOEKBESPREKING

Stabiele staatsvorm Nederland: republikeinse monarchie

Ook in 2011 zal hardop en in gedachten vaak de vraag worden gesteld: wanneer bestijgt Willem-Alexander de troon? Voor Cees Fasseur, doorkneed historicus als het om het koninklijk huis gaat, aanleiding de balans op te maken van onze gekroonde republiek want, dat komt er ook nog bij: in 2014 bestaat de monarchie in Nederland tweehonderd jaar. Fasseur bewijst met het van hem bekende verteltalent dat ons land de afgelopen vijfhonderd jaar eigenlijk republikeins bleef en dat de monarchie ons 'overkwam' door Napoleon. Zonder hem was een stadhouder uit het huis van Oranje prima op zijn plaats geweest. Maar Napoleons veroveringen, zijn besluit het Koninkrijk Holland in te

stellen en het einde van het Keizerrijk forceerden de komst van een erfelijk vorst. Nederland en België samen moesten, zo meende het Wener Congres immers, een stevig bolwerk ten noorden van Frankrijk vormen om een toekomstige Franse expansiedrift te beteugelen. En daarbij paste ook het beste een land met een koning aan het hoofd. Die koning werd iemand die eigenlijk voorbestemd was stadhouder Willem VI te worden maar bekend werd onder de naam Willem I, koning der Nederlanden.

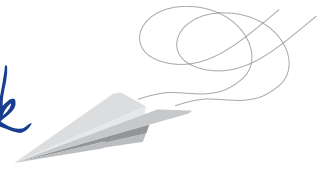


Fasseur geeft een schets van alle Oranjes die sinds 1814 op de troon zaten. Het gevaar van herkauwen dreigt dan al gauw, maar Fasseur slaagt er in met verrassende feiten te komen en weet zelfs Wilhelmina, die hij al als onderwerp behandelde in twee dikke delen, nog origineel te beschrijven. Wie wil weten wat nu precies de bloedband is tussen Willem van Oranje, de stamvader uit de 16e eeuw, en koningin Beatrix; hoe het zit met onze regalia (kroon, rijksappel, zwaard) die net zo verguld zijn als onze monarchie; wat er zich afspeelt bij een troonswisseling en welke invloed de grondwetswijziging van 1983 heeft gehad op onze constitutionele monarchie, kan niet om dit boekje heen. Voor de NOS-verslag-

gevers bij de troonswisseling daarom verplichte literatuur. Interessant is tenslotte de slotbeschouwing waarin de conclusie wordt getrokken dat de staatsvorm zoals we die nu kennen, nog niet zo gek is. Waarbij nog eens wordt geconstateerd dat zelfs zij die pleiten voor een louter ceremonieel koningschap naar Zweeds model (Thom de Graaf), het Oranjehuis niet kwijt willen. De monarchie, die houdt het in deze vorm nog wel tweehonderd jaar vol, concludeert Fasseur.

Cees Fasseur, *De gekroonde republiek*, Uitgeverij Balans

EvS / ★★★★★



Boven op de plank: lenteschoonmaakspecial

Deze Boven op de plank staat geheel in het teken van de lenteschoonmaak. We zochten een aantal boeken waar je niet zonder kan.

De Dikke Bode

En als je het over lenteschoonmaak hebt dan is er 1 journalist in Nederland waar je niet omheen kan: Emile Bode. Hij verzorgt al een decennium lang in de *Telegraaf* de zeer populaire wekelijkse rubriek Huishoudtips. Bode zelf schrijft in zijn voorwoord dat het misschien wel het meest omvangrijke boek over huishoudtips is dat is ooit is verschenen. Het behandelt meer dan 800 onderwerpen, van aalbesvlek tot zwemmerseceem. Een must voor op de boekenplank. Uitgeverij: Reality Bites Publishing B.V.

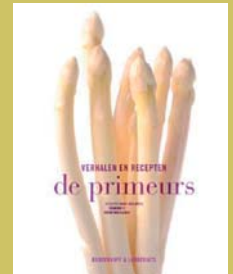


staan hier in. En, heel belangrijk, ook het schoonmaken van de buitenkant van de pc wordt behandeld.

Auteur: Rene Janssen. Uitgeverij: Consumentenbond

Primeurs, verhalen en recepten

En dan tot slot een boek dat niet zoveel met de schoonmaak te maken heeft, maar alles met de lente. Want tussen het poetsen door, moet er natuurlijk nog wel gegeten worden. In het boek 'De Primeurs' belicht Marc Declercq de achtergronden van bekende en minder bekende seizoensproducten van de lente en de zomer. Hij vertelt over hun oorsprong, hun eigenschappen en hun gebruik in de keuken. Want wie wist dat kabeljauw de kolonisatie van Noord-Amerika heeft gestimuleerd? En dat een predikant uit Terneuzen de eerste was die aardperen in Europa teelde?



Uitgeverij: Borgerhoff & Lamberghs NV
JB

Grote schoonmaak van uw computer

Vergeet bij een lenteschoonmaak ook niet alle documenten op de computer. Want als je dat lang niet doet, wordt de computer zo traag dat je denkt: tijd voor een nieuw exemplaar. Maar in plaats van een nieuwe computer, zou je ook dit boek kunnen kopen, want allerlei tips over hoe de computer weer snel kan worden



Een vakvrouw die de moed niet laat varen, ook niet in Irak

Goed om te lezen voor wie wel eens moedeloos wordt van de stand der dingen in de Nederlandse politiek en/of journalistiek: Judit



Neurinks verslag van haar gang naar het noorden van Irak om daar, in Koerdistan, een journalistiek trainingscentrum op te zetten. Omdat ze vond dat Nederland af was - een opvatting die sinds het begin van dit millennium zelden meer wordt gehoord - en in Irak veel meer kon bijdragen aan de wederopbouw.

Neurinks boek *Mijn Iraakse Familie* begint in april 2008, als ze met haar twee Siamese katten neerstrijkt in een driekamerappartement in Suleymania en zich afvraagt hoe ze er ooit zal aarden. Al snel blijkt dat 'in Nederland alleen toch minder alleen is' dan in Koerdistan. De Midden-Oostencorrespondent van *Trouw* overweegt in die begintijd regelmatig het bijltje erbij neer te gooien. Ze mist de goede gesprek-

ken. De mogelijkheid om, als alleenstaande vrouw, uit te gaan zonder direct onderwerp van roddel te worden in een land waar het gezin nog echt de hoeksteen van de samenleving is. En ze moet wennen aan de hitte, waartegen niet altijd wat te doen is omdat in oiledland Irak de stroom om de haverklap uitvalt. Om nog maar niet te spreken van het geweld, dat altijd op de loer ligt, zeker ook voor journalisten. Of de reden nu een erekwesie is of politiek. Waardoor Neurink toch de moed niet laat varen, is allereerst haar verantwoordelijkheidsgevoel voor de toekomst van Irak. Omdat ze vóór de Amerikaanse invasie in Irak was, die het land democratie moest brengen. En omdat ze een vakvrouw is, die weet dat er zonder persvrijheid geen democratie kan zijn. De regel is: wie de eerste zes maanden in Koerdistan doorkomt, gaat niet meer weg. De Siamezen reddten dat niet en gaan terug naar Amsterdam. Hun baas redt het wel en blijft. Ze heeft intussen haar eigen Iraakse 'familie' gecreëerd, waardoor ze een voorname plaats heeft veroverd in de Iraakse samenleving. En

het International Media Centre Koerdistan boekt successen. Ook al gedragen journalisten zich als politici, wordt informatie nooit gecheckt, is één bron al voldoende en worden feiten desnoods verzonnen. "Er zijn tegenslagen, maar

geen ervan leidt ertoe dat ik naar mijn Nederlandse krantenbaan terug wil."

Judit Neurink, *Mijn Iraakse Familie*, uitgeverij De Geus.

MdZ / ★★★★★

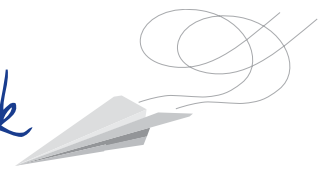
Uitleg zonder woorden

Technisch illustrator Eric Verdult maakte de afgelopen tien jaar tekeningen die de werking van techniek inzichtelijk maken voor een breed publiek. Zijn werk werd onder meer gebruikt in het tijdschrift de Ingenieur. Het boek 'Ingenieus' is een grote verzameling van de werken van Eric Verdult. Zo maakte hij onder meer tekeningen van de Noord-Zuidlijn en de verbouwing van Amsterdam CS. Zijn aanpak? "Zolang er geen jurist, bedrijfskundige of, erger nog, communicatieadviseur bij zit,



botert het wel tussen mij en de technici. Dan spreiden we al die bouwtekeningen uit, ik stel een heleboel vragen en zij leggen het allemaal uit..." Het levert mooie visuele ruimtelijke voorstellingen op. Ook de overheid heeft de weg naar Verdult gevonden. Zo maakte hij voor het ministerie van Binnenlandse Zaken in 2008 nog een interactieve dvd naar aanleiding van de grote landelijke crisisoefening Voyager. En ook voor de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid ging Verdult eerder al aan de slag.

Eric Verdult, *Ingenieus*, Veen magazines
PS / ★★★★★



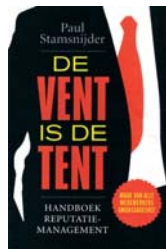
Reputatie redden? Van boegbeeld tot voorbeeld

Reputatie is een belangrijk element in de waardering van merken en organisaties. Een goed bedrijfseconomisch rendement of hoge groeiverwachtingen zijn niet meer voldoende - het gaat tegenwoordig zeker ook om het imago. Dat geldt net zo goed voor een persoon als voor een organisatie, een product of een politieke partij.

"Een goede reputatie is een ereplaats in het collectief bewustzijn", zegt Paul Stamsnijder, auteur van *De vent is de tent*. In dat boek pleit Stamsnijder,

oprichter en partner van de Reputatiegroep en adviseur van menig topbestuurder, voor 'reputatiemanagement'.

Een reputatie in positieve zin bijslipen is moeilijk, maar niet onmogelijk - en altijd een zaak van lange adem, aldus Stamsnijder. Een goede reputatie opbouwen is volgens hem een kwestie



van een zorgvuldig uitgekiende koers en, als het om organisaties gaat, van gezichtsbepalende leiders.

In het boek maakt Stamsnijder kritische kanttekeningen bij geknakte reputaties van talloze voorlieden uit bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en politiek: van Nout Wellink tot Nina Brink, van Gerda Verburg tot Jack de Vries. De grootste valkuil, volgens hem, is 'zonnekoninggedrag'. De belangrijkste les: maak de slag van boegbeeld naar voorbeeld.

Met een personenregister (van Noelle Aarts tot Chris Zegers), een zakenregister, stappenplannen, interviews en boxen doet *De vent is de tent* aan als een typisch managementboek. Het leert op basis van voorbeelden en ervaringen hoe organisaties en leidinggevenden een eigentijdse invulling kunnen geven aan hun 'reputatiemanagement'.

Paul Stamsnijder, *De vent is de tent*, Academic Service/Sdu

RC / ★★★

Thrillerschrijvers zetten schijnwerper op de overheid

In een doorsnee-thriller is er een dader met een of meer slachtoffer(s) en aan het einde van de meeste boeken heeft de politie het raadsel opgelost, zijn de slachtoffers begraven en zitten de daders achter tralies. Maar er zijn ook spannende boeken die dit vaste stramien verlaten en een eigen weg in slaan. De Deense schrijver Leif Davidsen en de Engelsman Simon Lelic hebben dat in hun onlangs verschenen boeken gedaan.

Klem in wereld van Cubaanse vluchteling

In *Op zoek naar Hemingway* vertelt Davidsen het verhaal van een Deense leraar Spaans die na het overlijden van zijn vrouw op zoek gaat naar de plaatsen waar de Amerikaanse schrijver Ernest Hemingway zijn leven heeft geleid. De kroeg, het huis, de vissersboot in Florida en de stad op Cuba waar de man woonde en Fidel Castro bewonderde. Op die tocht wordt de

leraar gespot door Cubaanse vluchtelingen in Florida die hem voor hun karretje spannen. Hij moet de dochter van een van hen uit de klauwen van het communisme redden, maar op de achtergrond spelen de Amerikaanse en Cubaanse veiligheidsdiensten een duister spelletje dat steeds gewelddadiger wordt. Uiteindelijk weet de leraar met de Cubaanse te ontsnappen aan zowel

de Cubaanse als de Amerikaanse diensten.

Het is fascinerend zoals Davidsen de wereld van de Cubaanse vluchtelingen in Florida beschrijft. De bitterheid over de blamage van de mislukte landing in Cuba (*De Varkensbaai*), het heimwee naar het zonnige eiland van hun dromen en de confrontatie met de harde werkelijkheid spatten van de pagina's. Maar ook het vervallen Cuba



van Castro kent de Deense auteur alsof hij er al jaren woont. Tot in de kleinste details beschrijft hij hoe de bootvluchtelingen op zee dobberen tot ze bij de Amerikaanse kust komen. Schrijvend is de wet die voorschrijft dat vluchtelingen op het vaste land moeten aankomen om te mogen blijven. Als ze nog 'natte voeten' hebben - voor de landing opgepakt worden of op een zandbank voor de kust stranden - worden ze zonder pardon teruggestuurd naar waar ze vandaan zijn gekomen.

De personages, het verhaal en de legendarische Ernest Hemingway weet Davidsen op een bijzonder fraaie wijze in elkaar te vlechten tot een goed schreven thriller.

Leif Davidsen, *Op zoek naar Hemingway*, uitgeverij De Geus.

GK / ★★★★★

Moderne versie van de middeleeuwse vergeetput

Simon Lelic heeft een boek van een heel ander kaliber geschreven. In *Opgesloten* deelt de overheid op alle mogelijke manieren de lakens uit in Engeland. Wetgeving om terrorisme te bestrijden heeft een einde gemaakt aan tolerantie, aan gedogen en aan rechten van gewone burgers. De veiligheidsdienst mag oppakken wie ze wil op verdenking van terroristische activiteiten. Een van die gewone burgers die klem komt te zitten in deze situatie is Arthur Priestly. Hij is door de politie van zijn bed gelicht en spoorloos verdwenen. De

autoriteiten ontkennen dat zij iets van Arthur weten. Zijn vrouw zoekt contact met onderzoeksjournalist Tom Clarke die al langer tegen de schenen van de overheid schopt over de inperking van de burgerrechten. Maar als de twee op onderzoek uit gaan, keert het logge overheidsapparaat zich tegen hen. In *Opgesloten* is de huidige trend van



intolerantie, strenger straffen en meer volmachten voor de opsporingsdiensten tot het logische einde doorgetrokken. In een supergeheime gevangenis worden mensen als in een middeleeuwse vergeetput geworpen. Wie naar binnen wordt gebracht, komt er nooit meer uit. Een beklemmend boek met een thema dat doet denken aan de geheime CIA-gevangenschappen, de manier waarop het rijke westen zich meent te moeten beschermen tegen echte of vermeende dreigingen van buiten. Het argument van de onschuldige burger - als je niets

hebt gedaan, kan je niets gebeuren - haalt Lelic onderuit. Een ander slachtoffer hoeft je naam maar te noemen en je zit op die keukenstoel, tegenover een stel bullebakken die alleen met een bekentenis genoeg nemen. Genoeg om de lezer aan het denken te zetten.

Simon Lelic, *Opgesloten*, uitgeverij Mouria

GK / ★★★★★



Naam: Agnes Wolbert
Functie: Tweede Kamerlid PvdA
Woont in: Annen
Pied-à-terre in Den Haag:
woonvereniging, Bazarstraat

Auteur: Lars Kuipers



'Sleutel onder de voorband, dat kan in Drenthe nog'

"Ik ben snipverkouden. Dat heb ik afgelopen vrijdag opgelopen in Gasselternijveen tijdens het canvassen. Het was daar steenkoud. Wel heel leuk, mensen herkenden me en vroegen: 'Mevrouw Wolbert, komt u even binnen?' Dus ik heb de hele tijd in een warme woonkamer gezeten met koffie, en daarna steeds weer naar buiten, de kou in. Dat heeft me genekt, denk ik.

Gasselternijveen, dan zit je aan de rand van de veenkoloniën. Annen, waar ik woon, is een zanddorp. In Drenthe is dat echt een onderscheid. Rijke Drenten heb je niet, maar de mensen op de zanddorpen hadden het gewoon beter. Hier in Den Haag werkt het net zo met zand en veen, dat vond ik heel grappig om te ontdekken toen ik hier kwam. Dat onderscheid intrigeert me wel. Ik denk dat karak-

ters van mensen gevormd worden door de grondsoort waar ze op wonen, dat is een minitheorie van mij. De mensen in de Drentse veenkoloniën, dat waren de seizoenarbeiders, steeds een paar maanden op en af, dat geeft toch een ander soort geworteldheid. Een Groninger kleiboer, dat is echt een ander mens; mensen die in weer en wind hun land hebben veroverd op de zee, generaties lang. Henk Bleker, dat is er zo een.

Annen is een brinkdorp. Een groter contrast met Den Haag is haast niet denkbaar. Hoewel, Den Haag heeft het Malieveld, wij hebben de grootste brink van West-Europa. En door mijn uitzicht hier, aan de achterkant met al dat glas, houd ik toch een beetje contact met wat de natuur en de seizoenen doen. Ik kijk uit op bomen,

zie je die oude plataan? Ik heb hier roodborstjes, een winterkoninkje en van die groene parkieten. Het is de mooiste plek in dit huis, het raam; het is heerlijk om hier wakker te worden, met al dat licht.

Ik probeer altijd om donderdagavond vanuit Den Haag thuis te komen. Met de trein kom je tot in Assen, meestal kom ik daar aan om een uur of elf, twaalf. Dan word ik gehaald of ik neem een taxi, soms staat mijn auto ook klaar, die heeft een van de kinderen daar dan naartoe gereden. De sleutel ligt dan onder de voorband, dat kan daar nog, maar laat ik maar niet zeggen welk merk het is.

Ik doe echt de grootste moeite om donderdagavond thuis te komen. Als je met een ander meerijdt, kan het wel eens vier uur 's nachts worden

eer je thuis bent. Maar ook als ik dan de volgende dag om negen uur 's ochtends weer een afspraak in Utrecht heb, doe ik het toch. Dat is gedrag dat elk Kamerlid van ver weg vertoont, een tamelijk sterke drang.

Je hebt je vaste plekken op die nachtelijke routes. Bij die en die parkeerplaats kun je fourageren, want op de een of andere manier krijg je 's nachts toch zin in eten.

Het raarste dat ik ooit heb meege- maakt? Een keer reisde ik naar het noorden met Marjo van Dijken. Toen belandden we midden in de nacht op zo'n parkeerplaats waar we moesten wachten. Het was stervenskoud en ik was er gewoon niet op gekleed. Maar ik had een koffer vol kleding bij me, dus ik ben me daar gaan omkleden. Marjo viel bijna om van het lachen. 'Als er nu iemand met een camera langs komt', riep ze, 'en die ziet hier dan twee van die Kamerleden...'

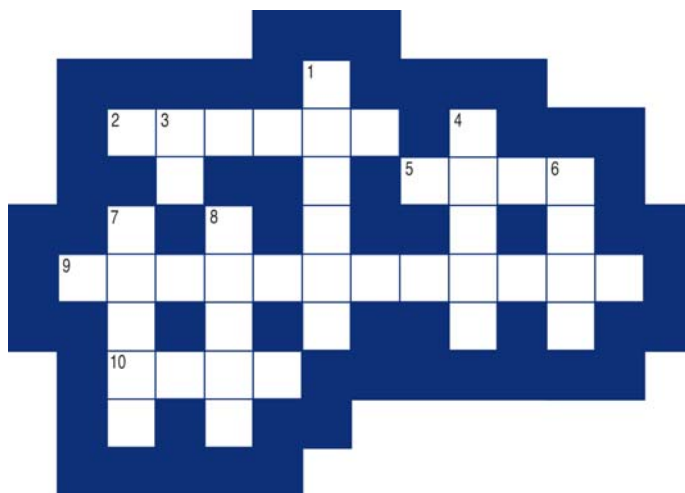
Vanuit Annen neem ik elke week een koffer kleren mee. Voor elke dag iets anders om aan te trekken, als het moet ook verschillende paren schoenen. Als het nodig is, neem ik ook tassen mee voor' - hoest heftig - 'de verschillende ensembles. Zo'n pietlut ben ik wel. Het voordeel is dat ik heel systematisch ben; ik kan als een razende roeland mijn koffer inpakken. Maar ik heb er wel een hekel aan, het is toch een gedoe. Altijd ben je aan het denken: hoe lang ben ik deze week in Den Haag, wat moet er dan precies mee? Er zijn niet veel mensen die dat steeds in het achterhoofd moeten houden als ze aan het werk gaan.

Wat heb ik hier in Den Haag van mezelf? Mijn stoelen, mijn bed, een paar lampen, de planten. Ik heb er niet veel energie in gestoken. Het is belangrijk om een plek te hebben waar je tot rust kunt komen, een keer alleen kunt zijn, maar alles wat je er verder aan doet, voelt als ballast. Ik maak hier ook nooit zelf schoon. Dat soort dingen wil je niet ook nog moeten regelen, dat zijn maar weer verplichtingen.

Ik voel me niet onthecht. Ja, als je 's nachts op zo'n parkeerplaats staat, dan wel. Maar ik had gedacht dat het schakelen tussen Annen en Den Haag veel meer energie zou kosten. Het is me enorm meegevallen.'



Politiek cryptogram - Hans Schogt



Horizontaal

2. Redelijk alternatieve voertaal (6)
5. Tijd (4)
9. Weersvoorspelling voor eind april (12)
10. Liberale beurs (4)

Verticaal

1. Succesvolle senator (6)
3. Epiloog van Meerstadt (2)
4. 1 van de 225 (5)
6. Schilderij in de Eerste Kamer (4)
7. Kunnen de progressieven verbinden (5)
8. Das in de val (5)

Oplossing cryptogram 2010/4

Horizontaal

3. Uitrollen; 4. Animalcops; 8. Madurodam; 10. Voorbehoedsmiddelen; 14. Partijlijn; 15. Arena; 16. Kiezer; 18. Malieveld; 20. Kerstreces; 22. EO; 23. Overeind.

Verticaal

1. uitslover; 2. Donor; 5. Symboolpolitiek; 6. Ruimen; 7. Kamerpas; 9. Doopceel; 11. Boter; 12. Duivel; 13. Noenzaal; 17. Sreen; 18. Markeren; 19. Qkoorts; 21. Code.

Oplossing

Onder de goede inzenders van dit speciale, ditmaal kleine cryptogram voor Poorters wordt het boek *De Val van Balkenende* van Wilco Boom verloot. Uitgeverij Nieuw Amsterdam heeft dat ter beschikking gesteld.

Oplossingen, voorzien van naam en adres, opsturen naar Nieuwspoor, t.a.v. Nieuwspoor Nieuws, Lange Poten 10, 2511 CL Den Haag. Op de envelop 'cryptogram' vermelden. Sluitingsdatum vrijdag 20 mei.

(advertentie)

Te huur: studio met stijl in hartje Den Haag

Dit fraai ingerichte appartement in de bruisende Haagse Frederikstraat komt op korte termijn te huur. De studio, met een balkon op het zuidwesten en een panoramisch uitzicht over de Willemsparkbuurt, is op loopafstand van het Binnenhof en de vestigingen van veel NGO's, maar ook van typisch Haagse straten als het Lange Voorhout en de Denneweg, de Koninklijke Schouwburg, Panorama Mesdag en de tram, die weer naar Scheveningen en Den Haag Centraal voert. De buurt telt vele restaurantjes en winkeltjes. De studio bestaat uit een zit/slaapkamer met keuken, een grote inloopkast en een badkamer en heeft een eigen opgang, een lift en een fietsberging.



Inlichtingen bij de eigenaar

Tel. 06 22971392 of 071-8875285.

NIEUWE POORTERS



E.M. Bosschart
Perswoordvoerder / PA
Stichting Jeugdformaat



M.D. Kirsten
Eigenaar Roem
Consultancy



J. Houwers
Lid Tweede Kamer VVD
Fractie



E. van der Aa
Parlementair Verslaggever
De Telegraaf



R.N. Newalsing
Public Affairs Adviseur
Gemeente Amsterdam



N. Abuznaid
Head of Mission General
Delegation of Palestine



A.J. M. Kool
Directeur / Partner Kool
Baas & De Quelerij



J. Franssen
Advocaat VMW Taxand
NV



S.F. Erlings
Voorlichter VVD Tweede
Kamerfractie



G.W. Ardon
Adviseur Public Affairs
Vitens NV



J.A.A.H. van Hoek
Directeur P&O Services
Groep



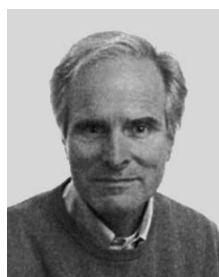
I.S.H. de Caluwé
Manager Burson -
Marsteller



J.S.T. Fransman
Persvoorlichter ministerie
van Veiligheid en Justitie



Y. Eddini
Hoofd Marketing en
Communicatie NOS



U. Bruns
Port Representative
Deutsche Bahn Mobility
Logistics



R.G.M. Kleissen
Adviseur Pauw Sanders
Zeilstra en Van
Spaendonck



**R. van der Kolk -
Timmermans**
Manager Public Affairs
Vereniging FME-CWM



R.J.O.W. Ridderbeekx
Head of Corporate
Regulatory Affairs British
American Tobacco



E.P. Dijkhuizen
Algemeen Directeur /
uitgever AD NieuwsMedia
De Persgroep



A.A. Ramaker
Manager Public Affairs &
Stakeholder management
Electrabel Nederland



**S. van Veldhoven - vd
Meer**
Lid Tweede Kamer Fractie
D66



R. van Grieken
Directeur / Eigenaar
Nederlands Debat
Instituut



N. Mol
Beleidsadviseur Bestuurs-
zaken en Public Affairs
Unie van Waterschappen



C.H.J. Heemels
Politiek Assistent minister /
vice-premier Verhagen
ministerie van Economische
Zaken, Landbouw en
Innovatie

Evenementenagenda

Pepbijeekomst: maandag 4 april vanaf 15.00 uur in de sociëteit
Meer informatie: secretariaat: 070 - 346 94 40
secretariaat@nieuwsport.nl
www.nieuwsport.nl

NIEUWE POORTERS



G. Franke
Consultant PR & PA
Burson - Marsteller



S. Baggerman
Gedeputeerde Provincie
Noord-Holland



E.J. Schievink
Hoofd Persvoorlichting
Openbaar Ministerie



W. Smid
Adviseur Public Affairs
Nederlandse Spoorwegen



J.W. Wits
Manager Public Affairs
KPMG



H.D. de Vlaming
Lobbyist Provincie
Zeeland



C. Verkerk
Woordvoerder Vewin



J. Wiegiers
Lid Raad van Bestuur Cito



H. Knoop
Journalist / Media-adviseur



T.C. de Groot
Directeur NZO



M.E. Winkelman
Hoofd Public Affairs KLM



L.E. Linders
Algemeen directeur Alstom

ADVERTENTIE



P&O Services Groep

dé mobiliteitspartner voor bestuurders: van werk naar werk!

Burgemeesters, wethouders, gedeputeerden en Tweede Kamerleden die door omstandigheden op zoek moeten naar een andere baan, zijn bij P&O Services Groep aan het juiste adres. Wij begeleiden (ex-)bestuurders of nemen (ex-)bestuurders voor bepaalde tijd over met een Mobiliteitsdienstverband. Zo behouden zij de vertrouwde arbeidsvoorwaarden inclusief aansluiting bij het ABP. Wij gaan graag samen aan de slag om hem/haar door intensieve coaching te begeleiden van werk naar werk. Dat kan een vaste baan zijn maar ook een of meerdere interim-opdrachten.

Deze unieke win-winsituatie biedt alle partijen voordelen. Werkgevers beperken uitkeringslasten en verhogen in hoge mate het sociale gehalte van een afscheid. Bestuurders komen niet langdurig thuis te zitten en bouwen weer met perspectief aan hun toekomst.

Meer weten over onze mobiliteits- en loopbaanmogelijkheden?

Neem contact op met:

Ad Anthonissen: 06-51073692



Den Haag Maastricht Meppel Tilburg Wageningen Hedel

Correspondentieadres | Postbus 94, 5320 AB Hedel | Telefoon | (073) 503 93 20 | Internet | www.posg.nl